

Załącznik nr 1

do uchwały nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.



Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: ekonomia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Data przeprowadzenia wizytacji: 20-21.01.2023 r.

Warszawa, 2023

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	7
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się 8

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się 10

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie 17

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry 20

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie 26

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku 30

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku 33

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia 36

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach 43

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów 46

5. Załączniki: Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Część I – ocena losowo wybranych prac etapowych Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Część II – ocena losowo wybranych prac dyplomowych Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel, ekspert PKA

członkowie:

1. dr hab. Wiesław Ciechomski – członek PKA
2. dr hab. inż. Jerzy Korczak – ekspert PKA
3. mgr Sebastian Gościński, ekspert PKA ds. pracodawców
4. Bogdan Matyja, ekspert PKA ds. studenckich
5. mgr Hanna Chrobak-Marszał, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku ekonomia prowadzonym na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej na podstawie Uchwały Nr 237/2022 Prezydium PKA z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie kierunków studiów wyznaczonych do oceny programowej w roku akademickim 2022/2023.

Wizytacja tego kierunku związana jest z upływem okresu przyznania przez PPKA Uchwałą Nr 406/2017 PPKA z dnia 7 września 2017 r. oceny pozytywnej. Należy dodać, że bieżąca ocena jest czwartą oceną dla tego kierunku studiów, a poprzednie pozytywne oceny programowe odbyły się w latach 2005, 2010 i 2017 roku.

W związku ze stanem epidemii ogłoszonym w Polsce od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania, wizytacja przeprowadzona została przez zespół oceniający w formie zdalnej, bez obecności członków zespołu oceniającego w uczelni. Zdalna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny. Przed wizytacją odbyło się zdalne spotkanie mające na celu wyjaśnienie wątpliwości oraz dyskusję na temat wstępnych wniosków. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z władzami Uczelni. Odbyły się również spotkania z przedstawicielami samorządu studenckiego, studentami, nauczycielami akademickimi oraz interesariuszami zewnętrznymi (pracodawcy), a także zespołem ds. zapewniania jakości kształcenia. Ponadto dokonano oceny wybranych prac dyplomowych i etapowych, odbyły się zdalne hospitacje zajęć dydaktycznych oraz zdalny ogląd bazy dydaktycznej. Podczas spotkania podsumowującego pracę ZO dokonano oceny spełnienia standardów jakości kształcenia, sformułowano uwagi, o których poinformowano władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym wizytację.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	ekonomia	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	ekonomia i finanse – 85% nauki o zarządzaniu i jakości- 15%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów / 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	120 godzin / 4 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<i>biznes międzynarodowy</i> <i>przedsiębiorstwo w gospodarce regionalnej</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	268	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	1845	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	114 ECTS	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	90 ECTS (Biznes międzynarodowy) 102 ECTS (Przedsiębiorstwo w gospodarce regionalnej)	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	61 ECTS	-

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Nazwa kierunku studiów	ekonomia	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{5,6}	ekonomia i finanse – 90% nauki o zarządzaniu i jakości- 10%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry / 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ⁷ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	Nie dotyczy	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<i>polityka społeczna a rozwój i zabezpieczenie społeczne ludności; ekonomika i zarządzanie miastem; ekonomia międzynarodowa; systemy ekonomiczne; ubezpieczenia społeczne i gospodarcze</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	94	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁸	885	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich	72	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	62-67 ECST (zależne od specjalności)	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	58 ECTS	-

⁵ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁶ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione

⁹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Zgodnie ze Strategią rozwoju Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie na lata 2019 – 2025 (Uchwała nr XXIV – 25.6/19 Senatu z dnia 27 marca 2019 r.) misją Uczelni jest dążenie do uzyskania statusu uczelni badawczej, która będzie współdecydowała o rozwoju życia społecznego i gospodarczego w regionie i w kraju. Spełnienie wizji i misji Uczelni związane jest z realizacją strategii w następujących obszarach: badań naukowych, dydaktyki, współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, współpracy z jednostkami naukowymi oraz zapewnienia materialnych i organizacyjnych warunków rozwoju Uczelni. Kierunek wpisuje się w strategiczne ramy rozwoju Uczelni, w szczególności w sferze zapewnienia i doskonalenia oferty programowej skierowanej do szerokiej grupy odbiorców. Kształcenie na kierunku uwzględnia trendy w rozwoju dyscyplin: ekonomii i finansów oraz nauk o zarządzaniu i jakości, jak i płynące z otoczenia społeczno-gospodarczego, co pozwala na zaspokajanie popytu na kadry wyposażone w odpowiednie umiejętności analityczno-ekonomiczne. Założenia obszarów kształcenia były szeroko konsultowane z interesariuszami zewnętrznymi, a wieloletnie kształcenie na tym kierunku daje kadrze możliwość składania wielu modyfikacji w te założenia.

Kierunek ekonomia wpisuje się w strategiczne ramy rozwoju Uczelni, w szczególności w sferze utrzymania poziomu aktywności dydaktycznej poprzez zapewnienie i doskonalenie oferty programowej skierowanej do szerokiej grupy odbiorców. Kształcenie na tym kierunku uwzględnia trendy w rozwoju dyscyplin: ekonomii i finansów oraz nauk o zarządzaniu i jakości, jak i płynące z otoczenia społeczno-gospodarczego. Prowadzenie kierunku jest odpowiedzią na ogólnopolskie trendy – kandydaci na studia na kierunku stanowili w 2022 r. ósmą najliczniejszą grupę pod względem liczby rejestracji na studiach stacjonarnych. W przypadku studiów prowadzonych przez Wydział Ekonomiczny wciąż wysokie jest zainteresowanie nimi przez kandydatów zza wschodniej granicy.

Kształcenie na kierunku zakłada wykorzystanie w procesie nauczania najnowszych osiągnięć nauki i doświadczonej kadry nauczycielskiej, korzystanie z aktualnych technik i technologii, wykorzystywanie doświadczeń wynikających z relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym, udział w wykładach prowadzonych przez praktyków, umożliwienie studentom mobilności pomiędzy rodzimą uczelnią a jednostkami krajowymi i zagranicznymi w trakcie studiów I i II stopnia oraz udział w badaniach naukowych oraz licznych kołach naukowych.

Na studiach I stopnia są oferowane dwie specjalności: *biznes międzynarodowy i przedsiębiorstwo w gospodarce regionalnej*, zaś na studiach II stopnia studenci mają do wyboru 5 specjalności: *ubezpieczenia społeczne i rynkowe, ekonomia międzynarodowa, polityka społeczna i rozwój i zabezpieczenie społeczne ludności, systemy ekonomiczne oraz ekonomikę i zarządzanie miastem*.

Efekty uczenia się na kierunku zostały przyporządkowane do dyscypliny ekonomia i finanse (studia I stopnia – 85%, studia II stopnia – 90%) oraz nauka o zarządzaniu i jakości (studia I stopnia – 15% i studia II stopnia – 10%). Decyzją Ministra Edukacji i Nauki w sprawie wyników ewaluacji jakości działalności naukowej w 2022 r. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w dyscyplinie

ekonomia i finanse, jak i w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości otrzymał kategorię B+. Koncepcja kształcenia studiów I i II stopnia na kierunku pozostaje w ścisłej relacji z kierunkami badań prowadzonymi w Instytucie Ekonomii i Finansów i Instytucie Nauk o Zarządzaniu i Jakości oraz kształtuje sylwetkę absolwenta i nabywane w toku studiów wiedzę, umiejętności i kompetencje.

Ukończenie studiów na kierunku powinno pozwolić absolwentom wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną do formułowania i analizy problemów organizacji i właściwie analizować przyczyny i przebieg konkretnych procesów i zjawisk społeczno-gospodarczych. Absolwenci kierunku powinni wykorzystywać metody ilościowe i jakościowe w prognozowaniu zjawisk społeczno-gospodarczych oraz przeprowadzać ocenę proponowanych rozwiązań i uczestniczyć w procesach podejmowania decyzji na poziomie operacyjnym i taktycznym, a także identyfikować zasady i kryteria służące rozwiązaniu problemów różnych organizacji.

Przyjęte Uchwałą Nr XXIV – 27.19/19 Senatu z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie dostosowania programów studiów do wymagań ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz przyporządkowania do dyscyplin naukowych kierunków prowadzonych na Wydziale Ekonomicznym, rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020 oraz Uchwałą Senatu nr XXV-17.8/22 z dnia 25 maja 2022 r. w sprawie ustalenia programów studiów dla kierunku ekonomia kierunkowe efekty uczenia się, dla zajęć lub grup zajęć przypisane do studiów I i II stopnia kierunku ekonomia są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się dla studiów I stopnia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych oraz dla studiów II stopnia we wszystkich zakresach są zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. Na studiach I stopnia kluczowe kierunkowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy nie w pełni są zgodne z charakterystykami drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 PRK. W odniesieniu do charakterystyki P6S_WG kierunkowe efekty K_W01 (terminologię używaną w ekonomii, jej źródła oraz zastosowania w identyfikowaniu i interpretowaniu zjawisk i procesów ekonomicznych), K_W02 (podstawowe teorie oraz ogólną metodologię stanowiące podstawową wiedzę ogólną w obszarze ekonomii i finansów, wyjaśniające złożone zależności między zjawiskami i procesami ekonomicznymi) i K_W05 (zasady działania mechanizmu rynkowego oraz funkcjonowania instytucji ekonomicznych w wymiarze regionalnym, krajowym i globalnym oraz relacje zachodzące między nimi) nie uwzględniają w pełni zakresu i głębi – kompletności perspektywy poznawczej i zależności.

Rekomenduje się dostosowanie efektów uczenia się w zakresie wiedzy studiów I stopnia do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 PRK. Kierunkowe efekty uczenia się są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach: nauki o zarządzaniu i jakości, ekonomia i finanse oraz z zakresem działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach. Uwzględniają kompetencje badawcze, komunikowanie się w języku obcym na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia i B2+ studiów II stopnia oraz kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej. Kierunkowe efekty uczenia się są możliwe do osiągnięcia, sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zgodnie ze Strategią rozwoju - misją Uczelni jest dążenie do uzyskania statusu uczelni badawczej, która będzie współdecydowała o rozwoju życia społecznego i gospodarczego w regionie i w kraju. Kierunek wpisuje się w strategiczne ramy rozwoju Uczelni, w szczególności w sferze zapewnienia i doskonalenia oferty programowej skierowanej do szerokiej grupy odbiorców. Kształcenie na kierunku uwzględnia trendy w rozwoju dyscyplin, do których jest przyporządkowany. Założenia obszarów kształcenia było szeroko konsultowane z interesariuszami zewnętrznymi, a także wieloletnie kształcenie na tym kierunku daje kadrze możliwość składania wielu modyfikacji w te założenia. Kierunek jest właściwie przypisany do dwóch dyscyplin: ekonomii i finansów oraz nauki o zarządzaniu i jakości.

Kierunkowe efekty uczenia się przypisane do studiów I i II stopnia kierunku są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim. Co do zasady, są zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. W zakresie wiedzy na studiach I stopnia wymagają one dostosowania do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 PRK. Kierunkowe efekty uczenia się są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach naukowych: ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości a także zakresem działalności naukowej prowadzonej na Uczelni w tych dyscyplinach. Uwzględniają kompetencje badawcze, społeczne, komunikowanie się w języku obcym oraz są możliwe do osiągnięcia i weryfikowalne.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe ujęte w programach studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim są zgodne z efektami uczenia się, aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach do których zostały przyporządkowane efekty uczenia się, a także z zakresem działalności naukowej prowadzonej na Uczelni. Treści programowe są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących programy studiów I i II stopnia i zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się. Studia na kierunku prowadzone są tylko w formie stacjonarnej. Czas trwania studiów I stopnia to 6 semestrów i studiów II stopnia to 4 semestry zaś nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów ty

odpowiednio: 180 ECTS i 120 ECTS. Nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć (1965 godzin, w tym 120 godz. praktyk zawodowych dla studiów I stopnia i 885 godzin dla studiów II stopnia) są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programach studiów I i II stopnia łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia: 114 ECTS (63,3%) – studia I stopnia i 72 ECTS (60%) – studia II stopnia, jest zgodna z wymaganiami w tym zakresie. Sekwencja grup zajęć (studia I stopnia: kształcenia ogólnego – 1200 godz., zajęć wybieralnych – 645 godz., praktyka zawodowa – 120 godz.; studia II stopnia: kształcenia ogólnego – 405 godz., zajęć wybieralnych – 480 godz.), a także dobór form zajęć (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria i seminaria) i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach (studia I stopnia: wykłady – 930 godz., ćwiczenia – 510 godz., konwersatoria – 345 godz., seminaria – 60 godz., studia II stopnia: wykłady – 510 godz., ćwiczenia – 165 godz., konwersatoria – 120 godz., seminaria – 90 godz.) zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Plan studiów umożliwia wybór zajęć (I stopień – 61 ECTS/34%, II stopień – 58 ECTS/48%) według zasad, które pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia. Plan studiów obejmuje zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek (studia I stopnia – 90 ECTS/*biznes międzynarodowy*), 102 ECTS/*przedsiębiorstwo w gospodarce regionalnej*; studia II stopnia – 66 ECTS *ekonomia międzynarodowa*, 67 ECTS *polityka społeczna a rozwój i zabezpieczenie społeczne ludności*, 65 ECTS *systemy ekonomiczne*, 62 ECTS *ubezpieczenia społeczne i rynkowe*, 67 *ekonomika i zarządzanie miastem*) w wymaganym wymiarze punktów ECTS. W planie studiów ujęto zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego języka obcego (studia I stopnia – 120 godz., studia II stopnia – 60 godz., oraz 15 godz. wykładu z listy zajęć do wyboru na I i II stopniu prowadzone w języku angielskim, niemieckim i rosyjskim). Uczelnia umożliwia studentom kierunku dokonanie wyboru zajęć z dziedziny nauk humanistycznych: ogólnowydziałowych (5 ECTS na I stopniu; 5 ECTS na II stopniu), ogólnouniwersyteckich (1 ECTS na I stopniu; 1 pkt ECTS na II stopniu) oraz zajęcia w języku obcym (8 ECTS na I stopniu; 4 ECTS na II stopniu). W planie zajęć na kierunku ujęto zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (9 przedmiotów/18 ECTS na I stopniu i 7 przedmiotów/20 ECTS na II stopniu studiów). Zajęcia realizowano w formie zdalnej w trybie synchronicznym wykorzystując platformy MS Teams i Wirtualny Kampus. Stosowane metody kształcenia: wykład, konwersatorium, ćwiczenia umożliwiają studentom kontakt z nauczycielami akademickimi i dostęp do materiałów dydaktycznych. W stosowaniu metod dydaktycznych wykorzystywano w sposób właściwy potencjał kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zapewniający studentom kierunku osiągnięcie efektów uczenia się. Metody kształcenia są różnorodne, specyficzne, w ich doborze są uwzględniane najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Dobór metod kształcenia jest celowy, pozwala na stymulację studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie nauczania oraz umożliwia przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej, jak i udział w działalności naukowej w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Metody kształcenia (konwersatoria 120 godz. na studiach I stopnia i 60 godz. na studiach II stopnia, wykład w języku obcym – 15 godz. na studiach I i II stopnia) umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co

najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia i B2+ na poziomie studiów II stopnia. Liczebność grup studenckich na kierunku (grupy ćwiczeniowe do 35 studentów, grupy konwersatoryjne do 20 studentów, grupy lektoratów do 20 studentów, grupy seminaryjne do 9 studentów na studiach I stopnia, do 8 studentów na studiach II stopnia) umożliwia dostosowanie procesu nauczania, także z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów. Zgodnie z Regulaminem studiów Uczelni student ma prawo do indywidualnego kształtowania programu studiów (IPS) – od roku akademickiego 2020/2021 wprowadzono samodzielne zapisywanie się studentów do grup zajęciowych przez USOS. Studenci studiujący na co najmniej dwóch kierunkach, wychowujący dzieci, z niepełnosprawnością, chorzy, szczególnie zaangażowani na rzecz środowiska akademickiego mogą uzyskać indywidualną organizację studiów (IOS – zgodnie z par. 7 Regulaminu studiów oraz zarządzeniem Rektora 70/2021). Studentom z niepełnosprawnością Uczelnia umożliwia uczestniczenie w zajęciach i egzaminach z asystentem (z niepełnosprawnością ruchową, niewidomi) oraz tłumaczem języka migowego. Organizacja procesu nauczania uwzględnia formę studiów stacjonarnych.

Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć. Treści programowe dla praktyk są ujęte i zebrane w dokumencie Efekty uczenia się dla praktyk oraz w sylabusie dla praktyk.

W programie studiów na kierunku praktyki realizowane są na studiach I stopnia. Praktyki trwają 120 godzin (1 m-c) i są realizowane po czwartym semestrze studiów. Realizacja praktyk umożliwia uzyskanie 4 punktów ECTS. Na studiach II stopnia praktyki nie odbywają się.

Praktyka jest realizowana w wybranym podmiocie gospodarczym lub instytucji, której działalność jest zgodna z charakterem studiów i pozwala uzyskać kierunkowe efekty uczenia się. Przykładowe miejsca odbywania praktyk na kierunku to: ZUS, Polskone Sp. z o.o., Urząd Marszałkowski, Urząd Miasta, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, Lubelski Park Naukowo Technologiczny.

Po zrealizowanej praktyce praktykodawcy oceniają osiągnięte poszczególne efekty uczenia się w Zaświadczeniu o ukończeniu praktyki. Na ich podstawie praktykodawca wystawia ocenę ogólną dla praktyki. W Zaświadczeniu znajduje się również miejsce na pozostawienie przez praktykodawcę uwag dotyczących zrealizowanych przez studenta praktyk zawodowych. Końcowa ocena z praktyk jest wystawiana przez opiekuna praktyk. Brane pod uwagę są:

- ocena poziomu uzyskania poszczególnych efektów uczenia się przypisanych do praktyki dokonana przez praktykodawcę w Zaświadczeniu o ukończeniu praktyki;
- rozmowa przeprowadzana ze studentem po zakończeniu praktyki na temat przebiegu realizacji praktyki, o uzyskaniu efektów uczenia się przypisanych dla konkretnego kierunku, o czynnościach wykonywanych podczas praktyki, o atmosferze panującej podczas jej realizacji i ogólnej ocenie miejsca praktyki (informacja zwrotna w tym zakresie jest wykorzystywana przy budowaniu bazy praktyk na kolejne lata akademickie);
- ewentualny kontakt z przedstawicielem/opiekunem praktykanta ze strony przedsiębiorstwa.

Należy zauważyć, że omawianie miejsca praktykowania i szczegółowego planu przebiegu praktyki odbywa się przed wyborem miejsca praktyki zarówno na spotkaniu realizowanym co semestr przez Pełnomocnika dziekana ds. praktyk i staży dla całego rocznika, jak i indywidualnie na spotkaniach z opiekunem praktyk. W tych przypadkach, w których praktyka jest wykorzystywana do pozyskania danych do pisanie prac dyplomowych omawiane są nie tylko oczekiwania co do efektów uczenia się, ale także szczegółowy zakres informacji o firmie, których będzie potrzebował student przygotowując

pracę dyplomową – ostateczna ocena praktyki zawiera w sobie wówczas także ocenę efektywności zebrania zaplanowanych danych.

Na Wydziale Ekonomicznym nie obowiązuje dzienniczek praktyk. Dokumentem poświadczającym realizację praktyki jest Zaświadczenie o ukończeniu praktyk, w którym ujęte są efekty uczenia się przypisane do praktyk, co powoduje, że dokumentowanie przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań, a w konsekwencji skuteczne sprawdzenie i ocena stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów jest mniej efektywne.

Na kierunku możliwe jest zaliczenie praktyk na podstawie innej aktywności, np. pracy zawodowej. Wniosek o zaliczenie praktyki na podstawie innej aktywności wraz ze stosownymi dokumentami poświadczającymi zakres tej aktywności składany jest do Prodziekana ds. Studentów. Jeśli Prodziekan ds. Studentów akceptuje wniosek oceniając, że wykonywana aktywność daje możliwość osiągnięcia efektów uczenia się student zobowiązany jest dostarczyć zaświadczenie o osiągnięciu efektów uczenia się z organizacji w której wykonywał działalność. W przypadku odrzucenia wniosku, student jest zobligowany do realizacji praktyki zawodowej zgodnie z procedurą standardową.

Zgodnie ze zmianami w prawie uchwalonymi przez Sejm 13 stycznia 2023 r. zaliczanie praktyk na podstawie innej aktywności jest możliwe.

Rekomenduje się weryfikację regulacji uczelnianych i dostosowanie ich do nowych rozwiązań prawnych jeśli jest taka potrzeba.

Opieka nad praktykami i praktykantami na kierunku jest dwustopniowa.

Pełnomocnikiem dziekana ds. praktyk i staży jest adiunkt dydaktyczny pracujący na Wydziale Ekonomicznym od X.1999 r., który posiada odpowiednie doświadczenie w pracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego wypracowane w trakcie staży i projektów z podmiotami z OSG. Od 2015 r. jest powoływana corocznie na funkcję wydziałowego Pełnomocnika dziekana ds. praktyk i staży. Do zadań pełnomocnika dziekana ds. praktyk i staży należy:

1. Nawiązywanie kontaktów i współpracy z przedsiębiorcami / instytucjami z Lublina i okolic.
2. Utworzenie i aktualizowanie bazy ofert praktyk i staży.
3. Przygotowanie zasad rekrutacji oraz wzorów wykorzystywanych formularzy.
4. Przeprowadzanie rekrutacji kandydatów na praktyki i staże.
5. Informowanie kandydatów o wynikach rekrutacji.
6. Monitorowanie przebiegu praktyk i staży.
7. Podpisywanie umów o realizację praktyk w imieniu UMCS.
8. Przygotowywanie studentów do praktyk i staży przez organizację spotkań ze studentami.
9. Udzielanie pomocy merytorycznej praktykantom i stażystom.
10. Przygotowywanie okresowych raportów z przebiegu praktyk i staży.

Opiekunami praktykantów są promotorzy prac dyplomowych (praktyka jest często wykorzystywana do pozyskania danych do pisanie prac dyplomowych). Do obowiązków opiekunów należy zatwierdzanie miejsc odbywania praktyk i zaliczanie praktyk zgodnie z procedurą opisaną powyżej.

Na UMCS obsługa praktyk odbywa się za pomocą Systemu Obsługi Praktyk (SOP), w którym dokonywana jest rejestracja miejsca praktyki, przygotowanie umowy/deklaracji na praktykę, a także zaliczenie praktyki na podstawie przedstawionego przez studenta Zaświadczenia o jej ukończeniu.

Infrastruktura i wyposażenie miejsc realizacji praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się i właściwą realizację praktyk.

Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady. Podstawą prawną organizacji i odbywania praktyk objętych planem studiów jest Zarządzenie Rektora nr 70/2015 z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie zasad organizacji i odbywania praktyk objętych planem studiów.

W szczególności organizację praktyk na Wydziale, w tym kierunku ekonomia reguluje Procedura realizacji praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomicznym opisująca zasady dotyczące praktyk programowych oraz nieobowiązkowych.

Wybór miejsca praktyki jest dokonywany przez studenta samodzielnie lub istnieje możliwość skorzystania z oferty Uczelni (Baza miejsc praktyk zamieszczona na stronie internetowej Wydziału). Baza praktyk zawiera oferty instytucji i podmiotów gospodarczych, w różnych działach/wydziałach/stanowiskach, miastach oraz terminach dostosowanych do kierunku studiów. Średniorocznie Baza zawiera oferty około 40 przedsiębiorstw/instytucji z ponad 760 miejscami praktyk. Od 2019 r. Baza praktyk została zmodyfikowana i opracowana jako aplikacja dla studentów dostępna na stronie internetowej.

Przykładowe miejsca praktyk dla studentów kierunku to:

- Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
- Izba Administracji Skarbowej w Lublinie
- Urząd Miasta Lublin
- WSK PZL Świdnik S.A.
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie
- Pekao Faktoring Sp. z o.o.
- Lubelski Park Naukowo-Technologiczny
- Alior Bank S.A. Oddział Lublin
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o. o.

Praktyki odbywają się na podstawie deklaracji praktykodawcy, umowy z praktykodawcą lub umowy ramowej (dla praktykodawców z Bazy).

Wybór i akceptacja miejsca praktyki obowiązkowej jest dokonywana przez opiekuna praktyk (zarówno przy wyborze miejsca z bazy, jak i indywidualnie). Weryfikacja miejsca odbywania praktyki jest dokonywana poprzez rozmowę indywidualną ze studentem, przed rozpoczęciem przez niego praktyki, w celu uznania danego miejsca odbywania praktyki, za umożliwiające zrealizowanie efektów uczenia się dla praktyk zawodowych, zgodnych z kierunkiem studiów. W razie potrzeby, opiekun praktyk, konsultuje się z kierownikiem kierunku.

Ocena praktyk dokonywana jest w sposób ciągły. Corocznie pełnomocnik dziekana ds. praktyk i staży tworzy aktualną bazę praktyk. Zaprasza dotychczasowe, jak i nowe firmy do współpracy. Zainteresowane przyjęciem studentów na praktykę firmy wypełniają Zgłoszenie aplikacyjne przedsiębiorstwa/instytucji na dany rok akademicki. Informacje zwrotne uzyskiwane od studentów, którzy odbyli praktyki w danej firmie (które uzyskuje bezpośrednio Pełnomocnik lub wynikają z informacji przekazanych przez opiekunów praktyk) są podstawą decyzji o kontynuacji współpracy z daną instytucją lub jej zaprzestaniu. Pełnomocnik wspólnie z Kierownikiem kierunku, członków Zespołu programowego oraz Władz dziekańskich na bieżąco śledzi zmiany na rynku pracy i sukcesywnie zaprasza do współpracy w zakresie realizacji praktyk nowo pojawiające się na rynku lubelskim firmy. Obecna ocena systemu praktyk skupia się na doborze odpowiednich praktykodawców.

Rekomenduje się opracowanie i przyjęcie systemu oceny praktyk, który pozwoli dokonywać tej oceny w sposób obiektywny (zgodnie z kryteriami), usystematyzowany (okresowo), porównywalny (okres do okresu) i z uwzględnieniem opinii wielu interesariuszy (w tym przedstawicieli OSG i studentów) oraz obejmujący szerszy wachlarz zagadnień, w tym program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia uczelni.

Rozplanowanie zajęć od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-20.00 w blokach dwugodzinnych stacjonarnie lub w formie zdalnej z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość (według zasad zajęć zdalnych na studiach stacjonarnych organizowanych w semestrze zimowym w roku akademickiego 2022/2023) umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej przez USOS o uzyskanych efektach.

W raporcie z wizytacji dokonanej w dniach 30-31 marca 2017 r. na kierunku ekonomia sformułowano 4 rekomendacje odnoszące się do kryterium nr 2. Sposób ich realizacji przez władze Wydziału Ekonomicznego przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Rekomendacja zawarta w raporcie z wizytacji dotycząca kryterium 2	Opis realizacji rekomendacji	Stopień realizacji
1.	Opracowanie karty przedmiotu dla modułu praktyka zawodowa.	Sylabus dla modułu praktyka zawodowa został przygotowany i opublikowany w systemie USOS.	Zrealizowano
2.	Opracowanie szczegółowych efektów kształcenia dla praktyki zawodowej	Efektory uczenia się dla praktyk stanowią element sylabusu, który jest dostępny w systemie USOS.	Zrealizowano
3.	Dobranie adekwatnych form weryfikacji osiągnięcia szczegółowych efektów kształcenia dla praktyki zawodowej	Opis form weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla praktyk stanowią element sylabusu. Końcowa ocena z praktyk jest wystawiana przez opiekuna praktyk. Brane pod uwagę są: • ocena poziomu uzyskania poszczególnych efektów uczenia się przypisanych do praktyki dokonana przez praktykodawcę w Zaświadczeniu o ukończeniu praktyki; • rozmowa przeprowadzana ze studentem po zakończeniu praktyki na temat przebiegu realizacji praktyki, o uzyskaniu efektów uczenia się, o czynnościach wykonywanych podczas praktyki, o atmosferze panującej podczas jej realizacji i ogólnej ocenie miejsca praktyki (informacja zwrotna w tym zakresie jest wykorzystywana przy budowaniu bazy praktyk na kolejne lata akademickie);	Zrealizowano
4.	Sformułowanie szczegółowej procedury uznawania efektów uczenia się zyskanych w wyniku wykonywania pracy zawodowej dla zaliczenia praktyki zawodowej osób pracujących lub prowadzących działalność gospodarczą uwzględniających weryfikację osiągnięcia zakładanych dla praktyki efektów kształcenia	Procedura zwalniania z praktyki zawodowej osób pracujących lub prowadzących działalność gospodarczą uwzględniających weryfikację osiągnięcia zakładanych efektów dla praktyki została opracowana i udostępniona na stronie www Wydziału Ekonomicznego UMCS. https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2022/1130/113041-procedura-realizacji-praktyk-listopad-2022.pdf	Zrealizowano

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach, do których kierunku jest przyporządkowany, jak również z zakresem działalności naukowej Uczelni prowadzonej w tych dyscyplinach oraz efektami uczenia się. Są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących programy studiów i zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się. Studia na kierunku prowadzone są tylko w formie stacjonarnej. Czas trwania studiów I i II stopnia, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów oraz niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są poprawnie oszacowane. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programach studiów I i II stopnia łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest zgodna z wymaganiami. Sekwencja grup zajęć, dobór form zajęć oraz proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Plan studiów umożliwia wybór zajęć według zasad, które pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia. Obejmuje zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek w wymaganym wymiarze punktów ECTS. W planie studiów ujęto zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego języka obcego. Uczelnia umożliwia studentom kierunku dokonanie wyboru zajęć z dziedziny nauk humanistycznych. W planie zajęć studiów I i II stopnia kierunku ujęto zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Liczba punktów ECTS przypisana do tych zajęć jest zgodny z wymaganiami. Stosowane metody kształcenia w czasie zajęć realizowanych z wykorzystaniem MS Teams oraz platformy uczelnianej Wirtualny Kampus zapewniły studentom kontakt z nauczycielami akademickimi i dostęp do materiałów dydaktycznych oraz osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Metody kształcenia są różnorodne, specyficzne, w ich doborze są uwzględniane najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Dobór metod kształcenia jest celowy, pozwala na stymulację studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie nauczania oraz umożliwia przygotowanie i udział w prowadzeniu działalności naukowej. Metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia i B2+ na poziomie studiów II stopnia. Liczebność grup studenckich na kierunku umożliwia dostosowanie procesu nauczania do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów. Student kierunku ma prawo do indywidualnego kształtowania programu studiów (IPS) oraz indywidualnej organizacji studiów (IOS). Studentom z niepełnosprawnością Uczelnia umożliwia uczestniczenie w zajęciach i egzaminach z asystentem (osoby z niepełnosprawnością ruchową, niewidomi) oraz tłumaczem języka migowego.

Organizacja procesu nauczania uwzględnia formę studiów stacjonarnych, umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne zostały określone w Uchwałę Nr XXV – 9.27/21 Senatu z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia wyższe na rok akademicki 2022/2023 (z późn. zmianami). Warunki rekrutacji są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się na kierunku o profilu ogólnoakademickim. W sposób bezstronny zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów I i II stopnia, nie uwzględniają informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu.

Rekomenduje się uwzględnienie w procesie rekrutacji oczekiwanych kompetencji cyfrowych kandydatów.

Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Zgodnie z Uchwałą Senatu Nr XXIV - 28.35/19 z dnia 26 czerwca 2019 r. Uczelnia powołała Pełnomocnika Dziekana ds. potwierdzania efektów uczenia się oraz Wydziałową Komisję ds. potwierdzania efektów uczenia się. Potwierdzenie efektów uczenia się może przybrać formę egzaminu pisemnego lub ustnego, a wnioskującemu przysługuje prawo odwołania się od decyzji Komisji do Rektora. Łączna liczba punktów ECTS uzyskanych drogą potwierdzania efektów uczenia się nie może przekraczać 50% wszystkich punktów przewidzianych programem studiów (szczegółowe zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się zawarto we wskazanej Uchwale Senatu oraz Procedurze 2.5 SZJ). Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej zostały ujęte w Regulaminie studiów (§ 10 i 11). Ujęte w nim uregulowania zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Zasady i procedury dyplomowania ujęte w Regulaminie studiów oraz procedurze dyplomowania Wydziału Ekonomicznego od roku

akademickiego 2022/2023 (Załącznik nr 1 do Uchwały Senatu Nr XXV-18.7/22 z dnia 29 czerwca 2022 r.) są trafne, specyficzne i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów kierunku efektów uczenia się na zakończenie studiów. Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie nauczania, w tym metody stosowane w procesie nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zostały ujęte w Procedurze opracowania i weryfikowania efektów uczenia się na kierunkach realizowanych na Wydziale Ekonomicznym (procedura 2.2) zawartej w Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia WE. Umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, w tym możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością, zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Zasady weryfikacji i oceny ujęte w sylabusach są przekazywane studentom przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach. Wyniki egzaminów i zaliczeń ogłaszane są w systemie USOS (w ciągu 3 dni – egzaminy ustne, w ciągu 7 dni – egzaminy pisemne), a prace zaliczeniowe udostępniane studentom na każdym etapie studiów. Regulamin studiów określa zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie nauczania, w tym metody stosowane w procesie nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość ujęte w procedurach 2.2 i 6.1 Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia WE oraz Zasadach prowadzenia zajęć zdalnych na studiach stacjonarnych organizowanych w semestrze zimowym w roku akademickim 2022/2023 zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia i B2+ na poziomie studiów II stopnia. Uczelnia realizuje proces dokumentowania dowodów na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się zgodnie z procedurą 2.6 „Zasady dokumentowania efektów kształcenia”. Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są archiwizowane w wersji papierowej lub elektronicznej przez okres 1 roku po zakończeniu zajęć w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów, prac dyplomowych. Ocena efektów uczenia się i ich przydatności na rynku pracy jest przeprowadzana na podstawie rezultatów ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA – w 2020 roku dla studiów I

stopnia liczba respondentów badania wynosi 136 osób, a dla studiów II stopnia 71; przeciętny czas szukania pracy wynosił odpowiednio 3,5 i 4 miesiące). Ponadto Uczelnia przeprowadziła proces ankietowania absolwentów w roku akademickim 2021/2022 udostępniając wyniki wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz zespołów programowych. Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów a także prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań są dostosowane do poziomu studiów I i II stopnia profilu ogólnoakademickiego, efektów uczenia się oraz dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany. Wśród ocenianych prac dyplomowych wskaźnik podobieństwa (PRP) jest niski przy stosowanym średnim poziomie podobieństwa. Studenci są od 2017 r. współautorami 9 publikacji naukowych, 38 samodzielnych

publikacji naukowych, członkami 20 projektów badawczych/badań naukowych i projektów praktycznych, organizatorami/współorganizatorami 37 konferencji naukowych, uczestnikami 72 konferencji naukowych oraz 22 konkursów.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się na kierunku. Zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów, nie uwzględniają informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów. Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji i potwierdzania efektów uczenia przez Pełnomocnika Dziekana ds. potwierdzania efektów uczenia się oraz Wydziałową Komisję ds. potwierdzania efektów uczenia się. Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności. Zasady i procedury dyplomowania są trafne i specyficzne. Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie nauczania umożliwiają równe traktowanie studentów, dostosowane do potrzeb studentów z niepełnosprawnością, zapewniają bezstronność, rzetelność, przejrzystość i porównywalność ocen. Zasady weryfikacji i oceny ujęte w sylabusach, wyniki egzaminów i zaliczeń oraz prace zaliczeniowe są udostępniane studentom na każdym etapie studiów. Zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem są stosowane. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie nauczania zapewniają skuteczną ich weryfikację i ocenę, w tym sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności oraz opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia i B2+ na poziomie studiów II stopnia. Uczelnia realizuje proces dokumentowania dowodów na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Ocena efektów uczenia się i ich przydatności na rynku pracy jest przeprowadzana na podstawie rezultatów ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA) oraz własnej ankiety absolwentów. Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów a także prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań są dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Studenci są współautorami, autorami publikacji naukowych, publikacji książkowych, członkami projektów badawczych/badań naukowych i projektów praktycznych, organizatorami i uczestnikami konferencji naukowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Zajęcia na kierunku są prowadzone w bieżącym roku akademickim przez 65 nauczycieli akademickich. W kadrze znajduje się 4 profesorów tytularnych, 11 doktorów habilitowanych (w tym 8 profesorów UMCS), 36 doktorów i 14 magistrów. Są to pracownicy zatrudnieni w większości w Instytucie Ekonomii i Finansów (43 osoby) oraz Instytucie Nauk o Zarządzaniu i Jakości (17 osób) Wydziału Ekonomicznego. Potencjał naukowy i dydaktyczny kadry akademickiej jest niewątpliwie silną stroną procesu nauczania na kierunku ekonomia. Trzeba przy tym zaznaczyć, że Wydział Ekonomiczny (utworzony w 1965 r.) posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinach ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości. Liczba i struktura kwalifikacji kadry przedstawia się następująco:

	Razem	Ekonomia i finanse	Nauki o zarządzaniu i jakości	Inne*	Doświadczenie praktyczne powiązane z kierunkiem studiów
Prof.	4	3	-	1	4
Dr hab.	11	8	3	-	7
Dr	36	29	4	3	24
Mgr	14	12	1	1	10
Ogółem	65	52	8	5	45

*) Inne: profesor nauk humanistycznych (dyscyplina historia), doktor socjologii, doktor nauk prawnych, magister i doktor matematyki

Dorobek naukowy nauczycieli akademickich posiadających stopień lub tytuł naukowy jest ściśle powiązany z dyscyplinami, do których kierunku jest przypisany. Wykazany przez nauczycieli akademickich dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe posiada walor aktualności. Wykazane publikacje dotyczą ostatnich 6 lat, w tym wiele spośród nich zostało przygotowywanych w języku angielskim. Osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne są aktywne - uczestniczą w konferencjach naukowych, piastują kierownicze stanowiska w firmach, co umożliwia pozyskanie odpowiednich kompetencji zawodowych.

Na ogólną liczbę 65 wykładowców - 52 reprezentuje dyscypliną naukową ekonomia i finanse, 8 nauki o zarządzaniu i jakości oraz 5 inne dyscypliny. Praktyczne doświadczenie zawodowe powiązane z kierunkiem studiów posiada 45 nauczycieli akademickich, co stanowi 69% kadry. Spośród funkcji pełnionych przez wykładowców należy wymienić przykładowo:

1. ekspert ds. ekonomicznych w ramach procesu opracowania dokumentu kierunkowego „Polityka rozwoju gospodarczego m.st. Warszawy”.

2. członek Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny, członek rady nadzorczej Polskiej Fundacji Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland” w Lublinie.
3. członek zespołu zadaniowego ds. zintegrowanej polityki rozwoju Polski i Europy przy Komitecie Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN.
4. członek Rady Fundacji CASE – Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych.
5. doradca miast w Związku Miast Polskich.
6. dyrektor Oddziału Regionalnego PZU w Lublinie.
7. specjalista w Wydziale Statystyczno-Dewizowym w Oddziale Okręgowym Narodowego Banku Polskiego w Lublinie.
8. ekspert współpracujący z Europejskim Kongresem Finansowym w cyklicznym opracowywaniu makroekonomicznych wyzwań i prognoz dla Polski.
9. ekspert ds. systemu finansów publicznych w Kancelarii Senatu RP.
10. konsultant w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.
11. członek rad nadzorczych dużych spółek notowanych na Warszawskiej GPW.
12. członek Kolegium Najwyższej Izby Kontroli
13. doradca prawny z wieloletnim doświadczeniem.
14. biegły sądowy Instytutu Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi.
15. ekspert do oceny przedsiębiorstw typu start-up.
16. konsultant w zakresie wdrażania programów finansowanych ze środków UE.
17. konsultant ds. kadrowo-płacowych programu ERP Optima.
18. koordynator zespołu kontrolującego szpitale w zakresie gospodarki finansowej.
19. pracownik Działu Płac i Ubezpieczeń LW Bogdanka SA.
20. przedsiębiorca zajmujący się usługowym prowadzeniem ksiąg rachunkowych.
21. konsultant systemów ERP z zakresu logistyki, produkcji, administracji.

Realizowane badania naukowe prawidłowo korespondują z programem studiów i znajdują odzwierciedlenie w zajęciach prowadzonych ze studentami, jak również opiece merytorycznej nad specjalnościami. Struktura kwalifikacji kadry w pełni umożliwia prowadzenie oferowanych na kierunku specjalności:

W latach 2017-2022 nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku opublikowali łącznie ponad 520 artykułów naukowych w recenzowanych krajowych i międzynarodowych czasopismach naukowych, w tym w wysoko punktowanych czasopismach naukowych (za 140 i 200 punktów według listy MNiSW), oraz rozdziałów monografii. W badanym okresie prowadzący byli autorami i współautorami 41 monografii oraz 13 redakcji monografii.

Trzon kadry akademickiej realizującej kształcenie na kierunku to wykładowcy zatrudnieni w 8 katedrach wchodzących w skład Instytutu Ekonomii i Finansów:

- | | |
|----|---|
| 1. | Katedra Bankowości i Rynków Finansowych. |
| 2. | Katedra Finansów Przedsiębiorstw i Rachunkowości. |
| 3. | Katedra Finansów Publicznych. |
| 4. | Katedra Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej. |
| 5. | Katedra Mikroekonomii i Ekonomii Stosowanej. |
| 6. | Katedra Polityki Gospodarczej i Regionalnej. |
| 7. | Katedra Statystyki i Ekonometrii. |
| 8. | Katedra Ubezpieczeń i Inwestycji. |

Należy również podkreślić, że ciągły rozwój badań naukowych wskazuje aktywność kadry przejawiającą się w realizacji projektów naukowych. W latach 2017-2022 prowadzący zajęcia byli

kierownikami i współwykonawcami 16 grantów, w tym 9 finansowanych ze środków NCN (3 projekty naukowe wyłonione w konkursie OPUS, 3 w konkursie MINIATURA, 2 w konkursie PRELUDIUM oraz 1 w konkursie SONATA). Ponadto realizowali projekty naukowe finansowane ze środków MEN: konkurs: Dialog, ze środków MEiN, konkurs: Rozwój czasopism naukowych ze środków Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego oraz wspólne projekty badawcze NAWA pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii.

Potwierdzeniem rozwoju kadry kierunku są awanse naukowe. W latach 2017-2022 w Instytutach Ekonomii i Finansów oraz Nauk o Zarządzaniu i Jakości miało miejsce 37 awansów naukowych:

- 16 pracowników uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego,
- 21 pracowników uzyskało stopień naukowy doktora.

Główne obszary badawcze kadry akademickiej koncentrują się wokół takich zagadnień, jak:

- funkcjonowanie, efektywność oraz innowacyjność rynków finansowych,
- absorpcja produktów i usług finansowych przez przedsiębiorstwa oraz osoby fizyczne,
- zarządzanie finansami,
- finanse sektora gospodarstw domowych,
- bankowość,
- instrumenty finansowania przedsiębiorstw,
- kreowanie przedsiębiorczości,
- zarządzanie ryzykiem,
- inżynieria finansowa,
- rachunkowość finansowa i podatkowe aspekty ewidencji zdarzeń gospodarczych,
- rachunkowość zarządcza przedsiębiorstw i jednostek samorządu terytorialnego,
- stabilność fiskalna jednostek samorządu terytorialnego w Polsce,
- optymalizacja podatkowa,
- finanse zrównoważone,
- gospodarka światowa i integracja europejska,
- zrównoważona konsumpcja żywności i bezpieczeństwo żywnościowe,
- modelowanie zachowań konsumentów,
- polityka gospodarcza i regionalna,
- działalność innowacyjna podmiotów gospodarczych,
- konwergencja gospodarcza i technologiczna,
- synchronizacja cykli koniunkturalnych,
- pomiar i ocena ryzyka sektorowego,
- rozwój rynku ubezpieczeniowego,
- dystrybucja ubezpieczeń,
- systemy emerytalne i oszczędnościowe programy emerytalne.
- wpływ informacji i zdarzeń rynkowych na notowania instrumentów finansowych,
- konwencjonalne i niekonwencjonalne instrumenty polityki pieniężnej,
- wpływ polityki pieniężnej na inwestycje przedsiębiorstw,
- źródła finansowania rozwoju mikroprzedsiębiorstw.

Jeśli chodzi o informacje dotyczące spełnienia ustawowego wymogu 75% zajęć prowadzonych na profilu ogólnoakademickim przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w UMCS jako podstawowym miejscu pracy, to należy stwierdzić, że jest on spełniony. Informacje na ten temat przedstawiono w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	Odsetek godzin zajęć określonych w programie studiów realizowanych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy	
	studia I stopnia	studia II stopnia
2018/19	98,3	94,7
2019/20	99,2	92,6
2020/21	100,0	94,4
2021/22	100,0	90,7
2022/23	100,0	91,5

Obsada zajęć jest prawidłowa. Nie są stosowane praktyki powierzania wykładowcom zbyt dużej liczby przedmiotów – z reguły są to 2-4 zajęcia. Obciążenia godzinowe nauczycieli akademickich nie przekraczają akceptowalnego poziomu. Nie występowały przypadki powierzania prowadzenia wykładów z przedmiotów ogólnych i kierunkowych osobom, które nie legitymują się stopniem lub tytułem naukowym. Kilka osób z tytułem zawodowym magistra prowadzi konwersatoria. Analiza obsady zajęć pozwala stwierdzić, że poszczególne osoby wraz z reprezentowanymi dyscyplinami, dorobkiem naukowym lub praktycznym doświadczeniem zawodowym są bardzo dobrze powiązane z prowadzonymi zajęciami – zarówno tematycznie, ale też z uwzględnieniem ogólnoakademickiego profilu studiów. Jedyny przypadek niewłaściwej obsady zajęć dotyczy przedmiotu *podstawy prawa UE* (wykład 15h, III rok, studia I stopnia). Powierzono go osobie ze stopniem naukowym doktora ekonomii, która nie posiada dorobku naukowego ani praktycznego doświadczenia zawodowego związanego z naukami prawnymi, w tym z prawem Unii Europejskiej. Legitymuje się natomiast bogatym dorobkiem naukowym z zakresu ekonomii międzynarodowej, a zwłaszcza ekonomii integracji europejskiej.

Nauczyciele akademicy i inne osoby prowadzące zajęcia są przygotowani do ich realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a przebieg procesu nauczania jest na bieżąco nadzorowany przez Uczelnię. Wykładowcy uczestniczyli w kursach i szkoleniach rozwijających kompetencje dydaktyczne do prowadzenia zajęć w formie zdalnej, np. „Nauczanie zdalne w MS TEAMS – warsztaty dla nauczycieli akademickich, poziom zaawansowany”. Kształcenie synchroniczne z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (dedykowane szczególnie do przeprowadzania kolokwii i egzaminów w formie pisemnej i ustnej) było realizowane z wykorzystaniem aplikacji Teams oraz platformy Wirtualny Kampus UMCS. Udostępniono również wykaz szkoleń odbytych przez 8 nauczycieli akademickich, które miały miejsce w 2022 r. oraz wykaz 19 szkoleń dotyczących zastosowania wybranych metod i narzędzi statystycznych w ekonomii, który miały miejsce w latach 2020-2022.

Instrumentem służącym monitorowaniu kompetencji kadry dydaktycznej i mobilizującym do podnoszenia kompetencji jest karta okresowej oceny nauczyciela akademickiego. Ocena okresowa jest przeprowadzana nie rzadziej niż raz na 4 lata na podstawie częściowych ocen działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej – w zależności od zajmowanego stanowiska. W ocenie działalności dydaktycznej uwzględnia się także wyniki oceny zajęć przez studentów. Aktualnie obowiązujący Regulamin oceny okresowej nauczycieli akademickich został wprowadzony Zarządzeniem Nr 113/2020 Rektora z dnia 30 grudnia 2020 r. i doprecyzowany Zarządzeniem Nr 5/2021 Rektora. Progi do uzyskania pozytywnej oceny w każdym kryterium zostały indywidualnie ustalone w 2020 r. dla każdej dyscypliny naukowej.

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem oraz przez pracowników funkcyjnych w formie hospitacji zajęć. Ważnym narzędziem ewaluacji jakości zajęć dydaktycznych jest ankieta oceny zajęć - prowadzona na podstawie Zarządzenia Nr 30/2020 Rektora z dnia 22 kwietnia 2020 r. w sprawie prowadzenia badań jakości kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Okresowa ocena zajęć dydaktycznych jest dokonywana pod koniec każdego semestru na podstawie anonimowych ankiet wypełnianych drogą elektroniczną z wykorzystaniem systemu USOS. Ocenie podlegają wszystkie zajęcia dydaktyczne przewidziane programem studiów. Udostępnione zostały 2 raporty z badań pt. „Ankieta oceny zajęć dydaktycznych w UMCS Lublin”. Pierwszy dotyczył semestru zimowego, a drugi letniego roku akademickiego 2021/2022. Są to obszernie dokumenty zawierające informacje na temat oceny zajęć dydaktycznych. Treść pytań, zawartych w kwestionariuszu została dostosowana do zmiennej sytuacji epidemicznej, wpływającej na stosowanie różnych form kształcenia. W toku procesu badawczego, w semestrze zimowym 2021/2022 respondenci wypełnili w skali Uczelni 38219 ankiet, oceniając 1648 prowadzących i 5314 zajęć. Dodano 4991 komentarzy do zajęć. Na Wydziale Ekonomicznym zwrotność ankiet wynosiła 36%. W skali Uczelni poziom ten wynosił 32% i był niższy o 12 punktów procentowych w porównaniu do roku poprzedniego. Przekrojowe analizy zostały przedstawione w raporcie w postaci zagregowanej według kilkunastu wydziałów, a nie kierunków studiów.

Zasady przeprowadzania hospitacji w trybie planowym i interwencyjnym szczegółowo reguluje załącznik 2.8 Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym UMCS. W roku akademickim 2021/2022 zmodyfikowano protokół hospitacji i oceny zajęć dydaktycznych. Arkusz hospitacji zajęć dydaktycznych oprócz metryczki zawiera 12 elementów do oceny przez prowadzącego hospitację. Powinien on odpowiedzieć na pytania czy:

1. Tematyka prowadzonych zajęć jest zgodna z obowiązującym programem studiów.
2. Treści kształcenia na zajęciach są zgodne z efektami kształcenia wskazanymi w sylabusie.
3. Stosowane metody nauczania wspomagają realizację założonych efektów uczenia się.
4. Stosowane metody aktywizują studentów do uczestnictwa w zajęciach.
5. Studentom został przedstawiony cel zajęć.
6. Zajęcia odbywają się w odpowiednich warunkach (sala, wyposażenie, narzędzia dydaktyczne).
7. Zajęcia zaczynają się i kończą punktualnie.
8. Formy pracy ze studentami są dostosowane do specyfiki zajęć.
9. Na początku zajęć studentom przedstawione zostały zasady oceniania i zaliczania przedmiotu.
10. Zajęcia są prowadzone w sposób budzący zainteresowanie studentów.
11. Prowadzący jest komunikatywny i życzliwy wobec studentów.
12. Atmosfera podczas zajęć jest dobra.

Udostępnione zostały protokoły hospitacji 45 zajęć dydaktycznych zrealizowanych w ostatnich 2 latach akademickich na Wydziale Ekonomicznym. Spośród nich tylko 6 dotyczy zajęć na kierunku ekonomia. Jest to liczba zbyt mała zważywszy na skalę zatrudnienia (65 nauczycieli akademickich) i kształcenia (362 studentów).

Rekomenduje się aby w kolejnym roku akademickim poddawać hospitacjom większą liczbę zajęć. Z analizy protokołów hospitacji wynika, że wykładowcy prowadzący wizytowane zajęcia uzyskali wysokie noty.

Odnosząc się do polityki kadrowej wdrażanej przez władze Uczelni i Wydziału należy stwierdzić, że jest ona prowadzona w oparciu o statutowe zapisy Uczelni oraz osiąga cele przed nią stawiane.

Założenia polityki kadrowej Wydziału zostały przyjęte przez Kolegium Dziekańskie Uchwałą Nr 1/06/2020 w dniu 25 czerwca 2020 r. Za politykę w zakresie rozwoju naukowego odpowiadają dyrektorzy Instytutu Ekonomii i Finansów oraz Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości. Realizowana polityka kadrowa obejmuje także zasady rozwiązywania potencjalnych konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków społeczności akademickiej. Działania w zakresie polityki kadrowej są konsultowane pomiędzy Dyrektorami Instytutów i Dziekanem.

Oceniając politykę kadrową trzeba również podkreślić, że w 2017 roku UMCS otrzymał Logo HR Excellence in Research przyznawane przez Komisję Europejską, które stanowi potwierdzenie, iż Uczelnia stwarza naukowcom jak najlepsze warunki pracy oraz zapewnia odpowiednią przestrzeń do rozwoju nauki, zgodną z europejskimi standardami.

W raporcie z wizytacji dokonanej w dniach 30-31 marca 2017 r. na kierunku ekonomia sformułowano 2 rekomendacje odnoszące się do kryterium kompetencji, doświadczenia, kwalifikacji i liczebności kadry prowadzącej kształcenie na tym kierunku. Sposób ich implementacji przez władze wydziału przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Rekomendacja zawarta w raporcie z wizytacji	Opis realizacji rekomendacji	Stopień realizacji
1.	Podjęcie w nieodległej perspektywie aktywnych działań na rzecz odmłodzenia kadry zaliczanej w skład minimum kadrowego – w grupie samodzielnych pracowników naukowych na studiach II stopnia - w celu zapewnienia jego stabilności.	W ostatnich latach nastąpiło odmłodzenie kadry nauczycieli akademickich na Wydziale Ekonomicznym na skutek awansów doktorów i uzyskania stopnia doktora habilitowanego.	Zrealizowano
2.	Podjęcie kroków na rzecz sfinansowania i wdrożenia kilku projektów badawczych – związanych z prowadzonym kierunkiem studiów magisterskich. Niezbędne jest również podniesienie skuteczności aplikowania o granty NCN i fundusze na cele badawcze ze środków unijnych.	W ramach zasad podziału kompetencji wyznaczonych Statutem UMCS po wejściu w życie Ustawy 2.0, za rozwój badań i dyscyplin naukowych odpowiadają dyrektorzy instytutów UMCS. W Instytucie Ekonomii i Finansów podejmowane są działania wspierające do aplikowania o projekty badawcze, w tym międzynarodowe. Uruchomiono m.in. program minigrantów Dyrektora Instytutu oraz grantów wewnętrznych Prorektora ds. nauki i współpracy międzynarodowej. Na Wydziale realizowane są także projekty międzynarodowe. W latach 2017-2022 prowadzący zajęcia byli kierownikami i współwykonawcami 16 grantów, w tym 9 finansowanych ze środków NCN (3 projekty naukowe wyłonione w konkursie OPUS, 3 w konkursie MINIATURA, 2 w konkursie PRELUDIUM oraz 1 w konkursie SONATA).	Zrealizowano

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami są odpowiednie i dopasowane do tematyki i formy zajęć z uwzględnieniem profilu ogólnoakademickiego kierunku. Dzięki temu zapewniona jest prawidłowa realizacja zajęć (oprócz jednego wyjątku) oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się przewidzianych w programach studiów I i II stopnia. Dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe bezpośrednio dotyczy dyscyplin, do których kierunku jest przypisany. Kadra Wydziału Ekonomicznego posiada bardzo dobry ilościowo i jakościowo dorobek naukowy i aktywnie uczestniczy w organizowaniu konferencji naukowych, sympozjów i warsztatów. Kwalifikacje kadry badawczo-dydaktycznej, jak też prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu studiów na kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się, w tym szczególnie związanych z przygotowaniem do prowadzenia badań naukowych.

Polityka kadrowa Uczelni umożliwia właściwy dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia. Polityka kadrowa jest oparta o transparentne zasady i pozwala pozyskać osoby dające gwarancję prawidłowej realizacji zajęć. Uczelnia prowadzi cykliczną ocenę kadry zaangażowanej w kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów. Wyniki okresowej oceny na podstawie ankiet studentów są wykorzystywane w doskonaleniu kadry. Władze Uczelni i Wydziału stwarzają warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie to największa po wschodniej stronie Wisły uczelnia publiczna w Polsce. Wyróżnia ją między innymi unikatowy, zlokalizowany w centrum miasta kampus studencki, na który składają się: budynki dydaktyczne, kluby, obiekty sportowe i kulturalne – o wysokim standardzie i dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

W gestii Wydziału Ekonomicznego, realizującego kształcenie na kierunku, pozostaje 26 sal dydaktycznych wyposażonych w projektory i rzutniki, a 10 z nich również w komputery. Aule wykładowe I, II i III mogą pomieścić 234-250 studentów. Mniejsze sale wykładowe mają po 60-80 miejsc, sale ćwiczeniowe po 30-40 miejsc, a laboratoryjne mieszczą po 20 studentów. Uczelnia przedstawiła (w załączniku nr 5.1. do Raportu Samooceny) bardzo szczegółowe informacje dotyczące wyposażenia sal dydaktycznych oraz liczby miejsc dla studentów w każdej z nich. Wydział dysponuje w sumie 222 stanowiskami komputerowymi do prowadzenia zajęć dydaktycznych w 9 salach.

Ponadto zapewnia studentom możliwość korzystania z 10 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu w czytelni Biblioteki Wydziałowej. Studenci posiadają zagwarantowany dostęp do sieci bezprzewodowej. Wykorzystywane specjalistyczne oprogramowanie obejmuje:

- GRETL – pakiet ekonometryczny,
- Open Refine - oprogramowanie do czyszczenia i normalizacji danych,
- Google Data Studio -oprogramowanie do raportów online,
- Tableau - oprogramowanie do analityki ad hoc,
- UCINET - pakiet oprogramowania do analizy danych z sieci społecznych,
- Gephi - oprogramowanie do wizualizacji i eksploracji grafów i sieci,
- NodeXL - oprogramowanie do analizy i wizualizacji danych,
- PostgreSQL - relacyjna baza danych.

W 2021 r. została oddana do użytku nowoczesna Pracownia Badań Jakościowych, która umożliwia kompleksową obsługę badań zogniskowanych wywiadów grupowych (FGI), pogłębionych wywiadów indywidualnych (IDI) oraz moderację paneli eksperckich. Fokussownia wyposażona jest w systemy rejestracji obrazu i dźwięku za pomocą 3 kamer i indywidualnych mikrofonów dla każdego z 10 uczestników badań i moderatora. Daje to możliwość realizacji indywidualnych i grupowych zadań projekcyjnych z wykorzystaniem monitora interaktywnego i projektora symulującego stół dotykowy oraz lustra weneckiego i podglądu z kamer. Docelowo pracownia będzie wyposażona w eyetracker, czyli specjalistyczne urządzenie z oprogramowaniem do monitorowania ruchu gałek ocznych.

Ważnym narzędziem na rzecz wsparcia procesu nauczania jest platforma Wirtualny Kampus UMCS. Oprócz klasycznych zajęć kursowych prowadzone są na niej następujące zajęcia i szkolenia:

- wykłady ogólnouniwersyteckie,
- szkolenia ogólnouniwersyteckie (Bezpieczeństwo i higiena pracy studenckiej, Przystosowanie biblioteczne, Etyka i odpowiedzialność dyscyplinarna studentów, Jak wgrać pracę dyplomową do systemu APD – instruktaż dla studentów),
- szkolenia dla pracowników (Szkolenia w obszarze metodyk i technik kształcenia na odległość, Szkolenia w dziedzinie BHP, Szkolenia dotyczące pracy ze studentami z niepełnosprawnością, Szkolenia i warsztaty z zakresu kompetencji społecznych, Centrum Kadrowo-Płacowe Szkolenia RODO).

Ponadto od 2020 r. do organizacji zajęć w trybie synchronicznym wykorzystywane jest m.in narzędzie BigBlueButton, zintegrowane z Wirtualnym Kampusem. Wszyscy studenci i nauczyciele akademicki posiadają dostęp do pakietu Microsoft Office 365 dla edukacji, w tym pakietu MS Teams. Na Uczelni funkcjonują także systemy informatyczne USOS i SAP usprawniające organizację kształcenia. Strony www Uczelni i jednostki są przystosowane dla osób niedowidzących, ponieważ zapewniają możliwość powiększenia czcionki i zmiany kontrastu. Są one prowadzone w języku polskim, angielskim i ukraińskim. Warto także nadmienić, że w 2022 r. UMCS dołączył do prestiżowego konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA (Advanced Technology Higher Education Network Alliance), w ramach którego wraz z innymi uczelniami europejskimi będzie realizował działania z zakresu zaawansowanych technologii w szkolnictwie wyższym. Współpraca ta umożliwi rozwój nowoczesnych technologii oraz transferu wiedzy. Został zapewniony dostęp studentów do sieci bezprzewodowej oraz do pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów naukowych, komputerowych, specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zadań, realizacji projektów, itp.

Zbiory Biblioteki Głównej UMCS liczą 1,8 mln woluminów. Zaś Biblioteka Wydziału Ekonomicznego posiada zbiory liczące około 46,6 tys. książek. Biblioteka Wydziałowa prenumeruje 52 tytuły

czasopism, zapewnia dostęp do 53 licencjonowanych elektronicznych baz bibliotecznych (w tym 3 specjalistycznych: Passport Euromonitor, EMIS, OECDiLibrary). Funkcjonuje ona od 1965 r. i aktualnie dysponuje 60 miejscami w czytelni oraz 13 stanowiskami z dostępem do Internetu i możliwością korzystania z baz danych oraz czasopism elektronicznych. Powierzchnia użytkowa pomieszczeń bibliotecznych wynosi ok. 360 m². Biblioteka jest czynna w dni powszednie w godzinach 8.00-19.00, zaś w weekendy 9.30-14.30.

Biblioteka Wydziałowa dysponuje odpowiednią liczbą książek zalecanych w sylabusach. Wnioski prowadzących zajęcia odnośnie potrzeby nabycia nowych pozycji literaturowych są niezwłocznie realizowane. Zbiory biblioteczne, a także układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba miejsc w czytelni, godziny jej otwarcia zapewniają warunki do prawidłowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej. Zagwarantowana jest także zgodność infrastruktury bibliotecznej z przepisami BHP. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa oraz zasady korzystania z niej są również zgodne z przepisami BHP.

Uczelnia poprzez likwidację barier architektonicznych zapewnia dostosowanie infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w sposób umożliwiający tym osobom pełny udział w kształceniu oraz korzystaniu z technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Baza dydaktyczna jest systematycznie modernizowana. Przed rozpoczęciem roku akademickiego 2020/2021 zakupiono 5 tablic interaktywnych, tablety, laptopy z ekranami dodatkowymi. Wszystkie działania miały na celu usprawnienie kształcenia zdalnego. Przegląd infrastruktury będącej w gestii Wydziału Ekonomicznego (w tym wydziałowej biblioteki) jest realizowany dwa razy w roku. Jest on przeprowadzany przez Dziekana lub Prodziekana ds. Jakości Kształcenia oraz kierownika obiektu i przedstawiciela studentów. Za prawidłowy stan sprzętu dydaktycznego odpowiada asystent techniczny jednostki, zaś za stan pomieszczeń – kierownik obiektu. Nadzór nad działaniami zapewniającymi odpowiednią jakość infrastruktury dydaktycznej Wydziału sprawuje Prodziekan ds. Jakości Kształcenia. Kwestie bieżącego i okresowego monitoringu infrastruktury, a także planów rozwojowych w tym względzie, reguluje „Procedura 3.1 dbałości o jakość infrastruktury dydaktycznej na Wydziale Ekonomicznym UMCS”.

W ramach cyklicznych prac nad planem budżetowym na kolejny rok kalendarzowy nauczycielom akademickim udostępniana jest ankieta, w której określają zapotrzebowanie na dodatkowy sprzęt do prowadzenia zajęć lub wymianę starego. Ponadto, w planie wymiany zamortyzowanego sprzętu zakłada się co roku zakup 5-6 laptopów. Zespołowi oceniającemu PKA udostępniono 2 notatki z przeglądu infrastruktury, jaki miał miejsce w dniach 19 kwietnia i 2 września 2022 roku. Zawarto w nich wskazówki, które sale wymagają remontu, malowania, odświeżenia, nowych aranżacji, instalacji oprogramowania, naprawy stolików i krzeseł. Należy też dodać, iż wszelkie uwagi dotyczące infrastruktury są omawiane na posiedzeniach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Kolegium Dziekańskiego, przy czym w gremiach tych studenci mają swoich reprezentantów.

W raporcie z wizytacji dokonanej w dniach 30-31 marca 2017 r. na kierunku ekonomia sformułowano 2 rekomendacje. Sposób ich implementacji przez władze wydziału przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Rekomendacja zawarta w raporcie z wizytacji	Opis realizacji rekomendacji	Stopień realizacji
1.	Dalszy sukcesywny rozwój zasobów bibliotecznych i aktywizowanie studentów do ich pełniejszego wykorzystania. W	Zasoby biblioteczne są wciąż aktualizowane i wzbogacane o kolejne pozycje książkowe. Pracownicy prowadzący zajęcia na Wydziale Ekonomicznym oraz zainteresowani studenci zgłaszają zapotrzebowanie na	Zrealizowano

	szczegółności trzeba odnawiać posiadany księgozbiór o pozycje zwarte wydane w ostatnich latach. Do konkluzji tej skłaniają między innymi wykazy mało aktualnej bibliografii wykorzystanej podczas pisania niektórych z wylosowanych do oceny prac dyplomowych	książki, które jest na bieżąco weryfikowane. Ponadto wzbogacono księgozbiór o dostęp do elektronicznych platform.	
2.	Poprawa infrastruktury dostępnej dla studentów pomiędzy zajęciami, przygotowanie większej ilości miejsc siedzących oraz stolików na korytarzach	Infrastruktura jest sukcesywnie rozwijana w ramach dostępnych zasobów budżetowych każdego roku. Korytarze zostały wyposażone w miejsca siedzące i stoliki. Wydział planuje inwestycję przekształcającą dawny barek w strefę dla kół studenckich połączoną ze strefą chillout room. Strefa będzie tworzona pod kątem komfortu pracy studenta. Stworzone mają być strefy sprzyjające odpoczynkowi w czasie przebywania na Wydziale oraz pracy indywidualnej i w grupach. Przygotowywane zostaną również specjalne pomieszczenia przeznaczone dla kół studenckich. Projekt architektoniczny został przygotowany i sfinansowany ze środków pozostających w dyspozycji dziekana Wydziału Ekonomicznego w 2021 roku. Koszt adaptacji wyceniony został na około 600 tys. zł. Rozpoczęcie prac adaptacyjnych miało rozpocząć się w IV kwartale 2022 roku. Niestety, z uwagi na inflację i drastyczny wzrost kosztów energii i mediów wprowadzone zostały oszczędności w budżecie Uniwersytetu i ograniczenia w realizacji inwestycji. Koszty adaptacji zostały zweryfikowane i wynoszą około 1 mln zł. Poszukiwane są zewnętrzne środki na realizację inwestycji.	Częściowo zrealizowano

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura naukowo-dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej i udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć. Infrastruktura oraz zasoby są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w taki sposób, że zapewniają tym osobom pełny udział w kształceniu. Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają

systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci oraz kadra prowadząca zajęcia dydaktyczne, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Kierunek odpowiada na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego poprzez szerokie możliwości wykonywania zróżnicowanych zadań zawodowych. Studenci kierunku zdobywają podczas studiów kompetencje oczekiwane przez współczesnych pracodawców (jak wynika z badań oczekiwań pracodawców wobec absolwentów studiów wyższych oraz analizy trendów na rynku pracy).

W trakcie studiów I i II stopnia studenci zdobywają wszechstronną wiedzę ekonomiczną i przygotowanie do wykonywania zawodu ekonomisty – specjalisty w dziedzinie gospodarowania zasobami finansowymi, ludzkimi i materialnymi. Dzięki temu absolwenci kierunku są przygotowani do pracy w jednostkach gospodarczych i administracyjnych o zróżnicowanym charakterze, np. przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych, biurach rachunkowych, sektorze finansowym i ubezpieczeniowym, instytucjach administracji publicznej i służbach finansowych różnych branż.

W 2010 r. na Wydziale Ekonomicznym powołana została Rada Przedsiębiorców pracująca na rzecz wszystkich kierunków Wydziału Ekonomicznego (w tym kierunku ekonomia). Rada Przedsiębiorców została powołana jako ciało konsultacyjne dla władz Wydziału także w zakresie projektowania i realizacji programu studiów. Rada jest powoływana uchwałą Kolegium Dziekańskiego. Aktualny skład Rady Przedsiębiorców został przyjęty Uchwałą Nr 11/10/2021 Kolegium Dziekańskiego z 27 października 2021 r. Aktualny skład Rady obejmuje trzech pracowników naukowych Wydziału i przedstawicieli dziesięciu regionalnych przedsiębiorstw i innych instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym UM Lublin. Co do zasady spotkania Rady odbywają się przynajmniej raz w roku. W okresie pandemii spotkania te zastąpione zostały indywidualnymi konsultacjami. Ostatnie spotkanie Rady odbyło się w październiku 2022 r. i było poświęcone dyskusji o zawodach i kompetencjach przyszłości.

Opinie interesariuszy odnośnie kierunku studiów oraz dopasowania profilu kształcenia do wymogów kompetencyjnych ze strony pracodawców pochodzą także z realizowanych na Wydziale aktywności. Na zajęcia zapraszani są przedstawiciele biznesu, którzy wskazują aktualne trendy i sugerują obszary zmian w ramach procesu nauczania. Sugestie pracodawców w zakresie modyfikacji programu studiów na kierunku przekazywane są przez nich także w rozmowach z pracownikami Wydziału, między innymi z opiekunami praktyk studenckich, a także podczas posiedzeń jednostek, w których działają pracodawcy, przedstawiciele administracji oraz pracownicy Uczelni (w tym Rada Przedsiębiorców, Rada Rynku Pracy przy Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie).

Uwagi praktykodawców są sprawdzane i analizowane przez Opiekunów, a następnie uwzględnianie podczas prac nad kształtowaniem i aktualizowaniem programu studiów na kierunku. Rola uwag zgłaszanych przez praktykodawców w Zaświadczeniach o osiągnięciu efektów uczenia się oraz w bezpośrednich rozmowach z Pełnomocnikiem dziekana ds. staży i praktyk ma duże znaczenie w bieżącej ocenie kierunku studiów dokonywanej na posiedzeniach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz na Kolegium Dziekańskim.

Każdego roku Władze Wydziału kierują do współpracujących z nimi przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego korespondencję, w której zwracają się z prośbą o wyrażenie opinii oraz ewentualnych propozycji zmian dotyczących realizowanego programu studiów. Na zakończenie roku akademickiego, z przeprowadzonych przeglądów sporządzany jest Raport Roczny Zespołu Programowego dot. działania na rzecz doskonalenia programu studiów.

W skład Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia wchodzi przedstawiciel pracodawców, która jest członkiem Zespołu z ramienia pracodawców. Zawodowo jest Dyrektorem Oddziału Okręgowego Narodowego Banku Polskiego w Lublinie oraz adiunktem w Katedrze Ubezpieczeń i Inwestycji na Wydziale Ekonomicznym, zatrudnionym w wymiarze ½ etatu.

Poniżej podano przykład zmiany w programie studiów w efekcie prowadzonych konsultacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym:

- Zgodnie z sugestią prezesa zarządu firmy NOVABROKER Sp. z o.o. sformułowaną w opinii na temat treści programowych na specjalności *ubezpieczenia społeczne i gospodarcze* na kierunku ekonomia, studia stacjonarne, II stopnia z dnia 16.02.2022 r. wprowadzono przedmiot *ubezpieczenia* (VI semestr, 15h WY i 15h) na studiach I stopnia.

Na kadencję 2020-2024 powołano Prorektora ds. rozwoju i współpracy z gospodarką. Bezpośrednio podległe prorektorowi są Centrum Transferu Wiedzy i Technologii (CTWiT), Centrum Analiz i Rozwoju oraz stanowisko rzecznika patentowego. Jednostki te odpowiedzialne są za różne formy współpracy z otoczeniem gospodarczym na poziomie całego Uniwersytetu, w tym także w oparciu o zasoby Wydziału Ekonomicznego. Do ich zadań należy m.in. wsparcie przedsiębiorców w nawiązaniu współpracy z naukowcami Uczelni, koordynowanie realizacji badań zleconych, projektów badawczo-rozwojowych, ochrona własności intelektualnej, prowadzenie procesów komercjalizacji wyników badań naukowych, patentów i praw autorskich, promowanie innowacyjnych rozwiązań czy realizacja szkoleń z zakresu komercjalizacji wiedzy. CTWiT posiada ponad 500 umów o współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Część tych umów i zleceń realizowana jest przez nauczycieli akademickich Wydziału Ekonomicznego. Kadre Centrum Analiz i Rozwoju stanowią także pracownicy Wydziału Ekonomicznego.

Studenci kierunku uczestniczą w projekcie TopYoung100. Celem projektu jest akceleracja budowy praktycznych kompetencji biznesowych oraz stworzenie pomostu dla studentów lub absolwentów prowadzącego ze świata akademickiego do biznesu. Wyselekcjonowani studentki i studenci biorą udziału w projektach biznesowych wielu różnych przedsiębiorstw, partnerów biznesowych programu. Podczas każdej edycji programu uczestnicy mają możliwość udziału w szkoleniach, warsztatach prowadzonych przez praktyków, trenerów biznesowych oraz wsparcia mentoringowego.

Akademia Przedsiębiorczości UMCS jest to program kreowania przedsiębiorczości akademickiej, ukierunkowany na kształtowanie kompetencji, rozwój postaw i zachowań przedsiębiorczych. Dzięki Akademii Przedsiębiorczości studenci mają możliwość zdobycia praktycznej wiedzy z zakresu przedsiębiorczości. W ramach Akademii Przedsiębiorczości UMCS Uniwersytet współpracuje

z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a w szczególności z instytucjami i organizacjami oferującym wsparcie dla osób planujących założyć swój biznes.

Wydział Ekonomiczny w sposób ciągły współpracuje z Urzędem Miasta Lublin, zwłaszcza w związku z rozwojem Miasta w oparciu o podmioty z sektora Nowoczesnych Usług Biznesowych (BPO/SSC/Data Analysis/Logistyka). Pojawienie się nowego podmiotu, interesującego z perspektywy współpracy dla Wydziału Ekonomicznego, prowadzi do spotkania władz Wydziału z przedstawicielami firmy. Często jest to działanie inicjowane przez Urząd Miasta Lublin.

Współpraca Wydziału Ekonomicznego z otoczeniem gospodarczym, bezpośrednio i poprzez centra uniwersyteckie, przybiera wiele różnych form. Jako inne przykłady tej aktywności można podać:

- Praktyki zawodowe w instytucjach otoczenia gospodarczego. Średniorocznie baza praktyk zawiera oferty około 40 przedsiębiorstw i instytucji z ponad 760 miejscami.
- Wykładowcami części przedmiotów realizowanych dla studentów kierunku są także praktycy biznesowi lub nauczyciele akademicki, prowadzący działalność gospodarczą lub zatrudnieni także w podmiotach otoczenia gospodarczego.
- Kadra Wydziału Ekonomicznego pełni funkcję ekspertów w projekcie „Platforma Startowa - Wschodni Akcelerator Biznesu”, którego partnerami są m.in. UMCS, Puławski Park Naukowo-Technologiczny, Grupa Azoty, Netrix Group, Innofin, Rebels Valley (<http://wab.biz.pl>). Eksperti Wydziału Ekonomicznego wykonują usługi specjalistyczne dla startupów wspieranych w ramach WAB.
- Udział nauczycieli akademickich jako ekspertów w opracowaniu Strategii Lublina 2020, Strategii Lublina 2030 czy projekcie Foresight Lublin 2050. W ramach projektów realizowanych na zlecenie Urzędu Miasta Lublin wykonywane są systematycznie także mniejsze opracowania, dotyczące np. rozwoju sektora przemysłów kreatywnych.
- Od 2000 r. na Wydziale Ekonomicznym funkcjonuje Szkoła Giełdowa. Dzięki współpracy Uczelni z Giełdą Papierów Wartościowych w Warszawie studenci i inni zainteresowani mogą brać udział w szkoleniach z zakresu inwestowania na różnych poziomach zaawansowania. Wykładowcami kursów są nauczyciele akademicki Wydziału Ekonomicznego i praktycy z instytucji finansowych. Władze Wydziału Ekonomicznego dofinansowują udział studentów Wydziału w kursach.

Na kierunku nie są prowadzone sformalizowane, okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, choć Wydział posiada odpowiedni potencjał ludzki, organizacyjny i źródła danych na temat tej współpracy. Zespół oceniający rekomenduje opracowanie i przyjęcie systemu oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, który pozwoli dokonywać tej oceny w sposób obiektywny (zgodnie z kryteriami), usystematyzowany (okresowo), porównywalny (okres do okresu) i z uwzględnieniem opinii wielu interesariuszy (w tym przedstawicieli OSG). Pozwoli to wykorzystać tę intensywną współpracę w sposób bardziej efektywny i ewentualnie doskonalić tę współpracę, a w konsekwencji ofertę edukacyjną.

W raporcie z wizytacji dokonanej w dniach 30-31 marca 2017 r. na kierunku ekonomia prowadzonym sformułowano jedną rekomendację:

Lp.	Rekomendacja zawarta w raporcie z wizytacji	Opis realizacji rekomendacji	Stopień realizacji
1.	Poszerzać listę członków Rady Przedsiębiorców o kolejnych partnerów	W 2021 roku do Rady Przedsiębiorców powołano nowych, aktywnych członków, reprezentujących m.in. sektor Nowoczesnych Usług Biznesowych	Zrealizowano

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno- gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest bardzo szeroki i jest zgodny z dyscyplinami, do których kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku. Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami ma charakter stały, w większości poparta jest pisemnymi porozumieniami i przybiera zróżnicowane formy, które są adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. Nie są prowadzone sformalizowane, okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w odniesieniu do programu studiów zgodnie ze sformalizowanymi regulacjami.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Uczelnia należy do grupy najbardziej umiędzynarodowionych uniwersytetów w Polsce, plasuje się również na pierwszym miejscu wśród uczelni publicznych w kształceniu studentów z Ukrainy. Łącznie na Uczelni studiuje ok. 18 000 studentów, w tym 1800 cudzoziemców, czyli 10% wszystkich studentów pochodzących z 45 krajów świata. Dla porównania: w roku akademickim 2010/2011 łącznie w UMCS kształciło się około 200 cudzoziemców z zagranicy.

Umiędzynarodowienie kształcenia na Uczelni, w tym na kierunku ekonomia, od lat jest jednym z głównych celów strategicznych Uczelni. W ramach jego realizacji Wydział Ekonomiczny prowadzi studia II stopnia także na kierunku o profilu praktycznym w języku angielskim - Data Science. W roku akademickim 2022/2023 oferta edukacyjna w języku angielskim została uzupełniona o studia I stopnia o profilu praktycznym – Business Analytics.

Internacjonalizacja kształcenia jest jednym z głównych celów strategicznych Uczelni i realizowana jest między innymi poprzez:

- rozszerzanie współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi,
- zachęcanie do międzynarodowej mobilności nauczycieli akademickich oraz studentów,
- poszerzanie oferty dydaktycznej realizowanej w języku obcym,
- wzbogacanie zbiorów bibliotecznych o pozycje anglojęzyczne,
- realizację międzynarodowych grantów,
- powołanie Wydziałowego Zespołu ds. Umieędzynarodowienia, pełnomocnika Dziekana ds. Współpracy Międzynarodowej oraz pełnomocnika Dziekana ds. programu Erasmus+.

Wydział Ekonomiczny ma podpisane umowy Erasmus z 38 uczelniami, przy czym większość z nich zawarto w latach 2014-2017. Lista 38 szkół wyższych obejmuje 10 uczelni hiszpańskich, 8 tureckich i od 1 do 3 zlokalizowanych w 12 krajach, takich, jak: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Francja, Grecja, Islandia, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowenia i Włochy. Liczba mobilności oferowanych przez te uczelnie przekracza rocznie 80. Począwszy od roku akademickiego 2015/16 do roku akademickiego 2018/2019 na wyjazdy zagraniczne w ramach programu Erasmus+ przyznano 77 nominacji (w tym 15 nominacji dla studentów kierunku ekonomia). W roku akademickim 2019/2020 za granicą studiowało 8 osób.

W latach akademickich od 2015/16 do 2020/21 na Wydziale Ekonomicznym, w ramach programu Erasmus+, uczyło się łącznie 126 studentów z zagranicy. Liczba studentów obcokrajowców studiujących na kierunku w roku akademickim 2022/2023 wynosi 30, natomiast ich struktura według lat studiów i krajów pochodzenia przedstawia się następująco:

Kraj pochodzenia	Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów	Razem
Białoruś	I stopień	1	7	12
		2	3	
		3	2	
Kazachstan	I stopień	1	-	1
		2	-	
		3	1	
Ukraina	I stopień	1	2	12
		2	4	
		3	6	
Ukraina	II stopień	1	3	5
		2	2	

Poza programem Erasmus+, Wydział Ekonomiczny zawarł blisko dwadzieścia umów o współpracy akademickiej z uczelniami z innych krajów. Jeśli chodzi o mobilność kadry Wydziału Ekonomicznego w celach dydaktycznych, to od roku 2015/2016 pracownicy odbyli 28 takich mobilności do 13 krajów. Z uwagi na pandemię i wojnę w Ukrainie skala przyjazdów nauczycieli akademickich z uczelni partnerskich uległa znacznemu obniżeniu.

Studenci mają możliwość uczestniczenia w zajęciach z języka obcego oraz zajęciach prowadzonych w języku obcym. Realizacja lektoratów obejmuje: studia I stopnia: 120 godz., studia II stopnia: 60 godz. oraz wybieralny przedmiot w języku obcym w wymiarze 15 godz. (na studiach I i II stopnia). Na studiach I stopnia lektoraty w semestrach II, III i IV kończą się zaliczeniem z oceną, a semestr V –

egzaminem. Na studiach II stopnia studenci pogłębiają swoje kompetencje językowe (przedmiot *język obcy kontynuowany*) w ciągu dwóch pierwszych semestrów (zajęcia w wymiarze 30 godzin w każdym semestrze). Pierwszy semestr kończy się zaliczeniem na ocenę, a drugi egzaminem.

W programie studiów przewidziano moduł *przedmiot w języku obcym*, który dostarcza studentom wiedzy z wybranego zakresu tematycznego prezentowanego w wybranym języku obcym (angielski, rosyjski, niemiecki). Wśród wykładowców prowadzących przedmiot w języku obcym są również przedstawiciele uczelni zagranicznych. Wykaz oferowanych przedmiotów w języku obcym obejmuje 24 pozycje, natomiast lista wykładów ogólnouniwersyteckich realizowanych w języku angielskim (polecanych w szczególności dla studentów obcokrajowców) obejmuje 21 pozycji (załączniki 2.12 i 2.13 do Raportu samooceny). Szczegółowo kwestie te reguluje „Procedura 2.11 oferowania przedmiotów w języku obcym i przedmiotów w języku obcym dla studentów programu Erasmus+ na Wydziale Ekonomicznym UMCS”. Uczelnia stwarza realne możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów związanej z kształceniem na kierunku, w tym warunki do mobilności wirtualnej nauczycieli akademickich i studentów.

Prowadzone są okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, obejmujące ocenę skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry i studentów, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do optymalizacji umiędzynarodowienia kształcenia. Studenci wypełniają w systemie USOS anonimowe ankiety, w których oceniają poziom nauczania języka obcego, jak również przedmioty ekonomiczne prowadzone w językach obcych.

Udostępniono dokument „Wysokość dofinansowania Dziekana do wyjazdów studentów Wydziału Ekonomicznego w celu odbycia części studiów w uczelni zagranicznej w ramach programu Erasmus+.” Wykaz ten zawiera 36 pozycji, a kwota dofinansowania wynosiła z reguły 900-1200 zł. Jest to ważny instrument wspierania studentów w ramach aktywizowania ich do mobilności międzynarodowej. Udostępniono także raporty z ankietyzacji pt. „Doświadczenia studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS z udziału w Programie Erasmus+ w latach 2015-2022” oraz „Why the Faculty of Economics? Feedback from 2015-2022 incoming Erasmus+ students”. Są to wyniki badań ankietowych studentów wyjeżdżających i przyjeżdżających na studia. W badaniach wzięło udział 35 (na ogólną liczbę 80) studentów Wydziału Ekonomicznego, którzy wyjeżdżali w ramach programu Erasmus+ w latach 2015-2022 oraz 40 (na ogólną liczbę 131) studentów obcokrajowców, którzy przebywali w Lublinie i studiowali na Wydziale Ekonomicznym w latach 2015-2022. Oceny obydwu grup uczestników programu Erasmus+ są w zdecydowanej większości bardzo dobre. Spośród 35 respondentów 7 studentów reprezentowało kierunek ekonomia.

W raporcie z wizytacji dokonanej w dniach 30-31 marca 2017 r. na kierunku ekonomia sformułowano 2 rekomendacje. Sposób ich implementacji przez władze wydziału przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Rekomendacja zawarta w raporcie z wizytacji	Opis realizacji rekomendacji	Stopień realizacji
1.	Wprowadzenie do programu kształcenia na studiach I i II stopnia obligatoryjnego przedmiotu z egzaminem w języku obcym	Moduł język obcy na I i II stopniu kończy się obligatoryjnie egzaminem. Dodatkowo, poza lektorem, studenci mają obowiązek zrealizowania przedmiotu w języku obcym.	zrealizowano

2.	Dalsza intensyfikacja procesu umiędzynarodowienia kształcenia poprzez angażowanie wykładowców z zagranicznych uczelni do prowadzenia zajęć, wsparcie organizacyjne i finansowe wykładowców Wydziału w wyjazdach do zagranicznych uczelni partnerskich oraz zapewnienie studentom kierunku ekonomia możliwie szerokiej palety wykładów do wyboru w języku obcym, jak i motywowanie studentów do udziału w programach Erasmus.	Oferta wykładów w języku obcym została znacząco rozbudowana. Realizacja grantu Iceland Liechtenstein Norway Grants w Komponentie II PROGRAM EDUKACJA (EDUCATION PROGRAMME) - Mobilność w szkolnictwie wyższym (Higher Education Mobility). W ostatnich 7 latach Wydział Ekonomiczny regularnie podpisywał od 2 do 5 nowych umów rocznie w programie Erasmus+, łącznie przybyło 24 nowych partnerów. Przyznawanie przez Dziekana WE UMCS dofinansowania kosztów udziału w programie Erasmus+. W ofercie programu Erasmus+ znajduje się 38 uczelni z 14 krajów. Od roku 2015/2016 pracownicy WE UMCS odbyli 28 takich mobilności do 13 krajów. Poza programem Erasmus+, Wydział Ekonomiczny zawarł blisko dwadzieścia umów o współpracy akademickiej z uczelniami z innych krajów.	Zrealizowano
----	--	--	--------------

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia prawidłowo zabiega o rozwój umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku. Jego zakres jest zgodny z koncepcją kształcenia na tym kierunku. Uczelnia stwarza warunki do międzynarodowej wymiany kadry akademickiej i zawarła umowy z 38 uczelniami na rzecz wymiany międzynarodowej w ramach programu Erasmus+. Okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia są przeprowadzane przez władze dziekańskie. W tym celu wykorzystuje się między innymi rezultaty ankietyzacji studentów przybywających i wyjeżdżających w ramach programu mobilności Erasmus+.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

W Uczelni funkcjonuje system motywowania i wspierania studentów w procesie nauczania. Oferuje się studentom różnorodne formy wsparcia, które mają charakter zarówno formalny, jak i nieformalny. Uczelnia zapewnia studentom wsparcie dydaktyczne udzielane przez nauczycieli akademickich oraz wsparcie z wykorzystaniem oprogramowania informatycznego. Uczelnia, m.in. poprzez Wydział Ekonomiczny, właściwie zapewnia wsparcie studentom, które ma charakter stały i kompleksowy. Na pierwszych zajęciach studenci są zapoznawani z treścią sylabusu, tłumaczony jest sposób zaliczenia zajęć, przedstawiane są terminy konsultacji. Głównym narzędziem, służącym do ułatwienia studentom uczenia się i przekazywania informacji na temat dostępnych form wsparcia, jest system USOS, ponadto strona internetowa oraz media społecznościowe Uczelni. System wsparcia studentów w różnych obszarach aktywności określa Procedura wsparcia udzielanego studentom na Wydziale Ekonomicznym UMCS (Załącznik 5.1 Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym UMCS).

Nauczyciele akademicki, prowadzący zajęcia na kierunku pełnią ważną rolę zarówno w zakresie opieki naukowej nad studentami, jak i wsparcia merytorycznego w procesie nauczania i osiągania założonych efektów uczenia się. Poza zajęciami, kadra jest dodatkowo dostępna podczas konsultacji oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Obecnie konsultacje prowadzone są w formie hybrydowej. Terminy oraz miejsce konsultacji są umieszczane na stronie internetowej oraz podawane do wiadomości studentów podczas zajęć.

Powoływany jest opiekun roku (w konsultacji z RWSS), którego zadaniem jest udzielanie studentom rad i konsultacji w sprawach związanych z procesem nauczania i wsparcie w rozwiązywaniu wszelkich problemów organizacyjnych i wychowawczych. Opiekunowie pierwszych lat studiów prowadzą dodatkowe konsultacje (dwa razy w miesiącu) oraz zakładają na MTeams Zespół dedykowany swoim podopiecznym. Szczegółowo zadania opiekuna roku określa dokument opracowany przez władze wydziału „Zadania opiekuna roku”.

Prowadzący zajęcia udostępniają studentom materiały pomocnicze stanowiące uzupełnienie realizowanych zajęć. Wsparciu nauczania zdalnego służy platforma Wirtualny Kampus i/lub MTeams, na których prowadzący udostępniają kursy oraz materiały w formie asynchronicznej.

Studenci mają stały dostęp do instrukcji w formie online, które dotyczą korzystania z narzędzi do kształcenia na odległość. Uczelnia umożliwia korzystanie ze sprzętu komputerowego uczelni podczas kształcenia na odległość. W razie pojawiających się problemów technicznych podczas uczestniczenia w zajęciach zdalnych studenci uzyskują wsparcie ze strony Biura ds. Zdalnego Kształcenia, do którego mogą zgłaszać uwagi mailowo i telefonicznie. Studenci mieli możliwość wyrażenia opinii na temat kształcenia zdalnego poprzez udział w ankietyzacji poświęconej tej tematyce.

Za wzorcowe uznać należy organizację zapisów studentów na seminarium. Zapisy na seminaria dyplomowe odbywają się wyłącznie drogą internetową przez system USOSweb w trzech terminach: termin 1, termin 2, termin 3. Kryterium decydującym o pierwszeństwie podczas zapisów jest średnia z dotychczasowego przebiegu studiów liczona na koniec sesji poprzedzającej zapisy. W terminie 1 prawo zapisywania się mają osoby, które na koniec sesji poprzedzającej zapisy uzyskały średnią z dotychczasowego przebiegu studiów 4,0 i więcej. Nie ma znaczenia kolejność dokonanego zapisu, ranking tworzony jest wyłącznie na podstawie średniej ocen. W terminie 2 prawo zapisywania się mają osoby, które na koniec sesji poprzedzającej zapisy uzyskały średnią z dotychczasowego przebiegu studiów 3,99 do 3,5 oraz osoby, które po zamknięciu terminu 1A nie zostały zakwalifikowane do żadnego seminarium. Trzecia tura dotyczy jedynie osób, które nie są jeszcze

zapisane na seminarium. Rejestracja ta odbywa się na zasadzie „kto pierwszy ten lepszy”. W ocenie zespołu oceniającego, jak również studentów jest to rozwiązanie, które premiuje studentów wybitnych oraz motywuje studentów do zdobywania jak najwyższych stopni. Wprowadzona procedura pozwala zdolnym studentom uzyskać wymierne korzyści poprzez wybór w ich ocenie najbardziej odpowiedniego promotora.

W przygotowaniu do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach rynku pracy właściwych dla kierunku wsparcia studentom udziela Biuro Rozwoju Kompetencji. Dostosowanie wsparcia do potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a także przygotowania do wejścia na rynek pracy jest w pełni zapewnione. Działania podejmowane przez Biuro Rozwoju Kompetencji to przede wszystkim działalność edukacyjna, doradcza i informacyjna dla studentów, absolwentów i pracowników Uczelni na rzecz ich rozwoju zawodowego i osobistego. Studenci mają możliwość uczestniczenia w wielu obszarach działalności BRK, m.in. pośrednictwo pracy, staży i praktyk, organizacja praktyk poza tokiem studiów, szkolenia i warsztaty rozwijające kompetencje społeczne i zawodowe, programy edukacyjne w zakresie przedsiębiorczości, poradnictwo edukacyjne, zawodowe, współpraca z pracodawcami (realizacja projektów rekrutacyjnych, organizacja spotkań, prezentacji firm na Uczelni itp.). W grudniu 2022 r. odbyła się druga edycja konkursu „KreaTYwni na UMCS”. Akcja została zainicjowana w poprzednim roku, kiedy organizowany był konkurs o takim samym tytule w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości. Wśród dwóch wyróżnionych pomysłów, uznanie Prorektora ds. Rozwoju i Współpracy z Gospodarką uzyskał projekt studentki kierunku ekonomia. W dniach 16-17 listopada 2022 r. Biuro Rozwoju Kompetencji wspólnie z Wydziałem Ekonomicznym przygotowało warsztaty i spotkania dotyczące zagadnień związanych z prowadzeniem własnego biznesu i rozwoju nowoczesnych technologii. Wydarzenia wpisują się w akcję „Umiem w Przedsiębiorczość!” realizowaną przez Biuro Rozwoju Kompetencji. W maju 2022 r. z inicjatywy BRK odbyła się Akademia Przedsiębiorczości UMCS-Santander Universidades 2022 pod hasłem „Biznes to relacje”. W spotkaniach, według uzyskanej wiedzy udział wzięło 5 studentów kierunku. Aktualnie trwają rejestracje na kolejne inicjatywy realizowane przez BRK, do których należą: „Stypendium Rozwojowe Santander - Akademia Przedsiębiorczości UMCS 2023”, „Umiem w Karierę!” – własny budżet i stypendia rozwojowe bez tajemnic.

Wsparcie studentów w procesie nauczania uwzględnia systemowe wsparcie dla studentów wybitnych. Oprócz gwarantowanego w § 16 Regulaminu studiów oraz w § 19 Regulaminu świadczeń dla studentów stypendium Rektora, student może otrzymać nagrodę pieniężną, list gratulacyjny lub pochwałę. Wymienione wyróżnienia przyznaje dziekan.

Studenci Wydziału Ekonomicznego ubiegają się oraz otrzymują: stypendia MEiN/MNiSW (2017/18 - 1 os.; 2019/20 – 2 os.; 2020/21 – 1 os.), stypendia Marszałka Województwa (2018 – 15 os.; 2019 – 15 os.; 2020 – 18 os.; 2021 – 12 os.; 2022 – 17 os.), stypendia z własnego funduszu stypendialnego UMCS (2017 – 4 os.; 2018 – 12 os.; 2019 – 5 os.; 2020 – 1 os.) oraz wysokie miejsca zajmowane w różnorodnych konkursach.

Student może również wystąpić zgodnie z § 6 Regulaminu studiów o indywidualny program studiów, w tym plan studiów, na realizację którego zgodę wydaje dziekan. Podstawą ubiegania się o studiowanie według indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów, jest złożenie przez studenta do dziekana wydziału przed rozpoczęciem roku lub semestru studiów wniosku wraz z potwierdzoną średnią ocen z dotychczasowego okresu studiów.

Studenci są aktywnie włączani w tworzenie prac naukowych (artykułów/rozdziałów w monografiach), publikacji naukowych, projektów badawczych/badań naukowych i projektów praktycznych przez nauczycieli akademickich oraz władze Wydziału. W ostatnim roku akademickim było to kilkanaście publikacji.

Wsparcie studentów uwzględnia różnorodne formy aktywności. Uczelnia umożliwia wszechstronny rozwój i szlifowanie talentów sportowych, muzycznych, tanecznych czy radiowych. Indywidualne pasje sportowe studenci mogą rozwijać w ramach całej palety sekcji sportowych prowadzonych w obiektach Centrum Kultury Fizycznej i Sportu lub w zajęciach YachtClubu, zainteresowania muzyczne w Uniwersyteckim Chórze, taneczne w Zespole Tańca Ludowego lub Zespole Tańca Towarzyskiego IMPETUS, reporterskie i dziennikarskie w Radiu Centrum i telewizji UMCS, a kulturalne w budynkach Chatki Żaka (gdzie mogą doświadczyć przygody z teatrem, uczestniczyć w koncertach czy wernisażach). Corocznie również cała społeczność WE (pracownicy i studenci) organizuje akcję Szlachetna paczka, pomoc dla rodaków ze wschodu oraz wiele akcji jednorazowych.

System wsparcia studentów jest dostosowany do potrzeb różnych grup studentów. Uczelnia zapewnia studentom możliwość indywidualnej organizacji studiów. Studenci mają możliwość indywidualizacji kształcenia przez wybór indywidualnej organizacji studiów, w tym m.in. studiujących na co najmniej dwóch kierunkach, odbywających część studiów poza Uniwersytetem, wychowujących dzieci, niepełnosprawnych, korzystających z urlopu ze względów zdrowotnych, szczególnie zaangażowanych w działalność na rzecz środowiska akademickiego. Regulamin studiów w § 8 określa tryb postępowania przy ubieganiu się o IOS i wskazuje, kogo i w jakich sytuacjach on dotyczy.

W Uczelni funkcjonuje Biuro Spraw Studenckich i Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, a w nim Zespół ds. Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami. Zespół realizuje zadania związane z zapewnieniem osobom z niepełnosprawnościami warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, kształcenia na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej. Oferowane formy wsparcia to: stypendium dla osoby z niepełnosprawnością, wsparcie asystenta studenta z niepełnosprawnością, tłumaczenia zajęć na język migowy, dodatkowy lektorat z języka angielskiego, dodatkowe zajęcia sportowe, wyjazdy szkoleniowe takie jak Obóz językowy, Dni Adaptacyjne oraz Wiosnowisko, szkolenia, warsztaty, konferencje podnoszące świadomość, przybliżających tematykę niepełnosprawności, wypożyczalnia sprzętu (m.in. powiększalnik, dyktafony, komputery, monitory brajlowskie), poradnictwo psychologiczne, psychoterapeutyczne, doradztwo edukacyjne. Studenci z niepełnosprawnością mogą ubiegać się zarówno o dostosowanie organizacji i właściwej realizacji procesu nauczania, w tym warunków odbywania studiów, do rodzaju i stopnia niepełnosprawności jak i korzystać z Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). Na stronie internetowej znajduje się specjalna zakładka, gdzie zamieszczone są informacje dla studentów z niepełnosprawnościami, takie jak: zakres działań i zadania Biuro Spraw Studenckich i Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, formy wsparcia, formularze dla studentów, poradniki, informacje o możliwości skorzystania z pomocy asystenta. W domu studenckim Femina działa Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem” działające na rzecz integracji studentów z niepełnosprawnościami ze środowiskiem akademickim.

System wsparcia studentów kierunku obejmuje system pomocy materialnej. Studenci mogą ubiegać się o stypendia socjalne, stypendia dla osób niepełnosprawnych, stypendia Rektora oraz zapomogi. Wysokość stypendium socjalnego, zapomogi i stypendium dla osób niepełnosprawnych są ustalane dla każdego roku akademickiego. Informacje na ten temat oraz kryteria przyznania stypendiów zawarte są w regulaminie świadczeń dla studentów i na stronie internetowej. Wszystkie stypendia

socjalne przyznawane są na wniosek studenta. Stypendia Rektora przyznawane są dla maksymalnie 10% najlepszych studentów z danego kierunku studiów. Dodatkowym wsparciem socjalnym studentów jest możliwość zakwaterowania w Domu Studenckim UMCS. Informacje dla studentów na temat wsparcia, jakie realizuje Uczelnia, są przekazywane: w dniu immatrykulacji w czasie spotkania informacyjnego, a także poprzez informacje umieszczone na stronie internetowej Uczelni. Obsługą administracyjną pomocy materialnej zajmują się pracownicy dziekanatu pod nadzorem Prodziekana ds. studentów. Wnioski o zapomogi oraz wszelkie wątpliwości związane z przyznawaniem pomocy materialnej są rozpatrywane na comiesięcznych posiedzeniach Wydziałowego Zespołu Komisji Stypendialnej ds. Świadczeń Socjalnych.

W sprawach indywidualnych studenci mogą składać skargi i wnioski w formie pisemnej do Dziekana ds. Studentów, a w sprawach wymagających decyzji kolegialnych omawiane na posiedzeniach Wydziałowego Zespołu ds. jakości, Kolegium Dziekańskiego, comiesięcznych spotkaniach Wydziałowej Studenckiej Komisji Socjalnej. Władze Wydziału na bieżąco reagują na zgłaszane nieprawidłowości dotyczące przebiegu procesu nauczania. Od decyzji administracyjnych i rozstrzygnięć dotyczących indywidualnych spraw studentów przysługuje odwołanie do Rektora.

Władze Uczelni podejmują działania informacyjne oraz organizacyjne w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy. Uczelnia dba o to, by wszyscy interesariusze wewnątrz i zewnątrz, w tym studenci czuli się bezpiecznie. Wypracowano i wdrożono ogólnouniwersytecki standard dostępności jakim jest Strategia uniwersalnego projektowania. Przewodnia myśl strategii brzmi: „Dostępna uczelnia – otwarty umysł – dostępny świat”. Postawiono do realizacji 3 główne cele: wdrożenie standardu dostępności architektonicznej, wdrożenie standardu dostępności cyfrowej oraz wdrożenie standardu dostępności informacyjno-komunikacyjnej. W ramach projektu powstały materiały, m.in.: broszura pt. „Strategia odpowiedzialności społecznej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Świadomie i odpowiedzialnie – edukacja w różnorodności”, publikacja: „Savoir vivre w odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami”; przewodnik dla kadry dydaktycznej pt. Kryzys dydaktyczny – i co dalej; przewodnik dla asystenta studenta/doktoranta z niepełnosprawnością w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Materiały są dostępne na stronie internetowej. W pierwszej z wymienionych broszur zawarto wskazówki, procedury i dobre praktyki postępowania w sytuacjach kryzysowych.

W sytuacji potrzeby skorzystania z pomocy fachowej studenci mogą skorzystać z pomocy psychologicznej oferowanej przez Uczelnię w następujących miejscach:

- Zespół ds. osób z niepełnosprawnościami. Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego,
- Poradnia Psychologiczna,
- Punkt Wsparcia i Psychoedukacji dla Studentów SENSUM,
- Biuro Rozwoju Kompetencji,
- Akademickie Centrum Wsparcia,
- Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem”,
- Zespół OPTIMUM UMCS,

Na Wydziale Ekonomicznym obowiązuje procedura 3.2 „Zasady rozwiązywania konfliktów oraz reagowania na przypadki naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec członków społeczności akademickiej Wydziału Ekonomicznego UMCS”. Studenci kierunku, przechodzą obowiązkowe szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, które minimalizują ryzyko wystąpienia na uczelni niebezpiecznych dla zdrowia i życia zdarzeń.

Stosowane są uczelniane, materialne i pozamaterialne, instrumenty oddziaływania na studentów kierunku, mające na celu motywowanie ich do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się. Uczelnia oraz Wydział Ekonomiczny bardzo mocno wspierają finansowo, merytorycznie i organizacyjnie funkcjonowanie kół naukowych oraz samorządu studenckiego. Studenci są członkami 7 kół naukowych funkcjonujących bardzo aktywnie na WE: Studenckiego KN LOGISTYK, KN Zarządzania i Marketingu, SKN Zarządzania Jakością i Wiedzą, SKN Finansistów, KN Ekonomistów, Centrum Ekonomii Behawioralnej, SKN Austriackiej Szkoły Ekonomii. Działają także w AIESEC i Samorządzie Studenckim.

Koło Naukowe Ekonomistów organizuje wiele przedsięwzięć. Wśród nich warto wymienić: VIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa Studentów i Doktorantów „Innowacje i problematyka współczesnego świata ekonomii, finansów i rachunkowości”; IX Międzynarodowa Konferencja Naukowa: „Aktualna problematyka współczesnego świata ekonomii, finansów i rachunkowości”; I Międzynarodowa Konferencja Naukowa: „Gospodarka XXI wieku - aktualne trendy i problematyka” nagranie 20 odcinków Podcastów Akademickich, Udział w ekonomicznych konferencjach naukowych, Radar (coroczny projekt skierowany do studentów 1 roku w ramach poznania środowiska studenckiego); ponadto projekty badawcze, festiwale naukowe, spotkania eksperckie oraz akcje charytatywne.

Koło Naukowe Austriackiej Szkoły Ekonomii w roku akademickim 2021/22 również zorganizowało wiele inicjatyw takich jak: spotkanie „Rola studiów a przyszłość na rynku pracy” (27.04.2022); Wielka Powtórka z Mikroekonomii (online 19.01.2022); dyskusję online „Wolność gospodarcza w Polsce” (13.01.2022); publikacje tłumaczeń tekstów ekonomicznych na stronach UMCS w ramach „Projektu Tłumaczeń Tekstów Ekonomicznych” (16.05-24.06.2022).

Powołani na WE opiekunowie kół wykazują się dużym zaangażowaniem i aktywnością w zachęcaniu, inicjacji i nadzorowaniu działalności studentów. Z załączonej dokumentacji wynika, że od 2019 r. Wydział przeznacza na funkcjonowanie kół i samorządu średnio kwotę ok. 40 tys. zł rocznie. Dodatkowo organizacje mogą w formie grantów uzyskać środki z budżetu centralnego Uczelni. Władze Wydziału wspierają wszelkie inicjatywy Samorządu Wydziałowego i kół naukowych, a organizacje chętnie włączają się w realizację pomysłów zgłaszanych przez pracowników.

Za obsługę administracyjną studentów odpowiadają pracownicy dziekanatu. Dziekanat zajmuje się bieżącą obsługą studentów i udziela wszelkich niezbędnych informacji dotyczących procesu nauczania, jak również w zakresie pomocy materialnej. Sposób organizacji pracy jest w pełni dostosowany do potrzeb studentów - określony pracownik jest dedykowany do obsługi konkretnego roku studiów i kierunku. Osoba zatrudniona na stanowisku referenta ds. promocji i informacji pozostaje w bezpośrednim ciągłym kontakcie ze starostami lat oraz członkami Rady Wydziałowej Samorządu Studentów, co pozwala na szybki przepływ informacji na linii student – Uczelnia. Studenci mogą załatwić sprawy dziekanatowe niewymagające fizycznej obecności na Uczelni poprzez system USOS, MS Teams i pocztę elektroniczną.

W Uczelni funkcjonuje Samorząd Studencki, który jest faktycznym reprezentantem ogółu studentów. Samorząd studencki zaangażowany jest w organizację pracy na Uczelni, a jego członkowie zasiadają w organach Uczelni, Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz komisjach wydziałowych. W aktywną działalność studencką na wydziale zaangażowana jest Wydziałowa Rada Samorządu Studentów (RWSS), która organizuje życie studenckie, w tym m.in.: imprezy integracyjne i wydarzenia kulturalne (imprezy cykliczne i okolicznościowe). Przykładami działalności kulturalno-społecznej RWSS są: Herbatki z samorządem (możliwość konsultacji z przedstawicielami samorządu we wszystkich

sprawach), RADAR - wyjazd adaptacyjny, Kreator - cykl szkoleń i warsztatów połączonych z integracją dla członków samorządu, Szlachetna Paczka, UMCS Bohaterom, współorganizacja Immatrykulacji oraz dnia Absolutorium, a także okolicznościowych wydarzeń jak: Mikołajki, Andrzejki, Dzień Kobiet, Dzień Dziecka, Dzień Zdrowia itp. połączonych z konkursami.

Rozwój i doskonalenie systemu wsparcia studentów w procesie nauczania jest monitorowany przez Władze Uczelni i Wydziału drogami formalnymi i nieformalnymi. W Uczelni wdrożono szeroki proces ankietyzacji studentów w celu kompleksowego poznania opinii studentów jako interesariuszy wewnętrznych w procesie nauczania. Ocenie przez studentów podlegają nauczyciele lub inne osoby prowadzące zajęcia, które w danym semestrze prowadziły zajęcia. Ankiety student może wypełnić po zakończeniu przedmiotu (po zakończeniu semestru zimowego i letniego) w systemie USOS. Do oceny całokształtu procesu nauczania służą ankiety skierowane do poszczególnych grup studentów, m.in.:

- Ogólnouniwersyteckie Badanie Jakości Kształcenia
- Ankieta dla studentów i roku
- Ankieta dla absolwentów
- Ankieta dla kandydatów na studia na WE
- Ankieta dla studentów ERASMUS+
- Kluczowe kompetencje absolwenta kierunku studiów ekonomicznych
- Badanie dotyczące satysfakcji ze studiowania, oceny infrastruktury, działania biblioteki, ocenę pracy dziekanatów i pracowników administracyjnych dla kierunków anglojęzycznych

Wyniki są analizowane w ramach Polityki Zapewnienia Jakości Kształcenia UMCS. Zgłaszanie uwag i wniosków może odbywać się za pomocą poczty elektronicznej na adresy wskazane na stronie internetowej. Studenci kierunku są powoływani do składu organów wydziałowych takich jak: Komisja Dydaktyczna czy Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, gdzie w ramach posiedzeń tych organów mają możliwość zgłaszania swoich uwag i wniosków. Przykładami działań doskonalących było zapewnienie studentom miejsc do spędzania czasu wolnego pomiędzy zajęciami oraz pracy w grupie, jak również ustalenie stałego czasu trwania odpowiedzi na pytania podczas egzaminów zdalnych na wszystkich przedmiotach.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym oraz zawodowym i wejściu na rynek pracy jest kompleksowe, ma charakter stały oraz przybiera zróżnicowane formy. Władze Uczelni oraz jej pracownicy podejmują starania celem zagwarantowania odpowiednich warunków studiowania. Uczelnia, szczególnie poprzez Wydział Ekonomiczny przekazuje studentom wszelkie informacje dotyczące oferowanego systemu wsparcia poprzez prowadzących zajęcia, osoby funkcyjne na Uczelni, stronę internetową oraz media społecznościowe. Wsparcie w procesie

nauczania bazuje na wysokim zaangażowaniu kadry akademickiej. Kadra udostępnia studentom materiały i pomoce dydaktyczne. Jednostki ogólnouczelniane, tj. Biuro Rozwoju Kompetencji, czy też Biuro Spraw Studenckich i Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, poszerzają zakres systemu opieki efektywnie wspierając indywidualne potrzeby studentów. Uwzględniane są potrzeby studentów posiadających rodziny, a także posiadających różne formy niepełnosprawności. Studenci mają możliwość rozwoju w ramach aktywności sportowych, organizacyjnych czy też w zakresie przedsiębiorczości. Uczelnia zapewnia studentom możliwość indywidualnej organizacji studiów. Jednostka stwarza odpowiednie warunki do rozwoju studenckiego ruchu naukowego. W zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy wdrożono standardy dostępności opracowane w Strategii uniwersalnego projektowania. Studenci mają możliwość zgłaszania skarg i wniosków, które brane są pod uwagę przez osoby decyzyjne. System pomocy materialnej jest odpowiednio zorganizowany. Organizacja pracy dziekanatu nie budzi żadnych zastrzeżeń. Samorząd Studencki jest zaangażowany w życie Uczelni, a jego przedstawiciele zabierają głos w poszczególnych decyzjach podejmowanych w Uczelni. Jednostka wdrożyła kompleksowy i skuteczny system monitorowania i doskonalenia systemu wsparcia studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Dobłą praktyką jest angażowanie studentów przez Uczelnię w ponadprzeciętną działalność w kołach naukowych. Studenci i nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku są w bardzo szerokim zakresie zaangażowani w realizację przedsięwzięć o charakterze pozaprogramowym. Obejmują one szeroką gamę aktywności naukowych, do których należy działalność studentów w kołach naukowych polegająca w szczególności na uczestniczeniu w realizacji projektów badawczych, konkursach o charakterze naukowym, udziale z referatami na konferencjach naukowych, publikowaniu wyników prac naukowo-badawczych w opracowaniach zbiorowych i czasopismach naukowych, organizowaniu i współorganizacji konferencji naukowych, projektów badawczych, festiwali naukowych, spotkań eksperckich, przedsięwzięć popularyzujących naukę. Intensywnie rozwijanym przez studentów i Uczelnię obszarem jest wzajemna współpraca kół naukowych i wspólne przedsięwzięcia dla społeczności Uniwersytetu.

Dobłą praktyką jest wdrożona procedura wyboru opiekuna pracy dyplomowej. Premiowani są studenci z wysoką średnią ocen z poprzednich semestrów. Uzyskują oni pierwszeństwo zapisów na semina. System ten pozwala nagrodzić studentów wybitnych w sposób wymierny oraz motywować studentów kierunku do jak najlepszych ocen.

Zalecenia

-

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Publiczny dostęp do informacji zapewnia strona internetowa Uczelni, prowadzący zajęcia, pracownicy administracyjni, Samorząd Studencki oraz Biuletyn Informacji Publicznej. Uczelnia zapewnia dostęp do informacji o kształceniu dla szerokiego grona odbiorców, a rozmieszczenie treści na stronach

internetowych oraz sposób nawigowania są jasne i umożliwiają intuicyjne wyszukiwanie odpowiednich informacji. Możliwe jest korzystanie ze stron internetowych z urządzeń mobilnych z wykorzystaniem różnych systemów operacyjnych. Strona podmiotowa Uczelni jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, posiada możliwość kontrastu oraz zmiany wielkości czcionki. Strona przetłumaczona została na język angielski, rosyjski, ukraiński oraz azerbejdżański.

Na podstronie dedykowanej kandydatom znajdują się: informacje marketingowe dotyczące oferty edukacyjnej dla kandydatów na studia I i II stopnia; zakładka do zapisów on-line, zasady rekrutacji, terminarz rekrutacji, opłaty za studia niestacjonarne, informacje dla kandydatów z niepełnosprawnościami, dodatkowe informacje o akademikach, stypendiach oraz wzorach dokumentów. Podstawowe informacje dla kandydatów na studia są wyświetlane w czterech wersjach językowych: polskiej, angielskiej, rosyjskiej i ukraińskiej. Charakterystyki specjalności kierunku studiów znajdują się na stronie rekrutacji.

Za pomocą uczelnianej strony internetowej kandydaci oraz obecni studenci znajdują informacje tj. warunki przyjęcia na studia, kryteria kwalifikacji, efekty uczenia się, terminarz rekrutacji, procesu dyplomowania, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się oraz wsparcie w procesie uczenia się.

Szczególnie znacząca dla studentów Wydziału Ekonomicznego jest zakładka „Dla studentów”. Znajdują się tam plany zajęć, programy studiów, najważniejsze wzory podań, regulacje prawne, informacje nt. praktyk, terminarz zjazdów, informacje nt. pomocy materialnej, harmonogram roku akademickiego, terminarz zaliczeń i egzaminów który jest na bieżąco aktualizowany, informacje nt. konsultacji wykładowców i opiekunów lat, informacje nt. specjalności. Najważniejsze komunikaty zamieszczane są w aktualnościach na stronie głównej. Na stronie wydziału znajduje się również informacja o praktykach studenckich: zasady organizacji praktyk, regulacje prawne, formularze do pobrania oraz baza praktyk.

Każdy student posiada dostęp do swoich danych w zakresie realizacji programu studiów poprzez system USOS. W USOS studenci mogą sprawdzić obowiązujące przedmioty, osiągnięte wyniki nauczania (o uzyskanych zaliczeniach i egzaminach), bieżący harmonogram zajęć, stypendia, dokonywane płatności.

Ustawowo wymagane dokumenty, tj. statut, strategia Uczelni, regulamin studiów, programy studiów i regulamin świadczeń dla studentów zostały opublikowane w BIP.

Zakres dostępnych informacji (możliwych do odszukania) związanych z procesem nauczania zamieszczonych na stronach internetowych UMCS w Lublinie zawiera takie dane jak poniżej:

Lp.	Dostępne informacje na stronach internetowych	TAK/NIE
1	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/ branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia)	TAK
2	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	TAK
3	Zasady rekrutacji	TAK
4	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	TAK
5	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	TAK
6	Kierunkowe efekty uczenia się	TAK
7	Aktualne programy studiów	TAK
8	Sylabusy	TAK

9	Kompletność sylabusów	TAK
10	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	TAK
11	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	TAK
12	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	TAK
13	Harmonogram zajęć	TAK
14	Regulamin studiów	TAK
15	Pomoc materialna i sprawy bytowe	TAK
16	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	TAK
17	Biuro Karier	TAK
18	Wymiany międzynarodowe (program mobilnościowy)	TAK
19	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia	TAK

Analiza zapewnienia informacji na stronie podmiotowej Uczelni oraz w BIP pozwala stwierdzić kompletność informacji o studiach. Poszczególne obszary dostępnych informacji są opublikowane na stronie podmiotowej Uczelni, a także w Biuletynie Informacji Publicznej.

Powadzone są oficjalne profile Uczelni oraz Wydziału w mediach społecznościowych, tj.: „Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie”, „Wydział Ekonomiczny - UMCS” na Facebooku, na którym publikowane są aktualności z życia Uczelni, istotne informacje o realizacji studiów, w razie potrzeby pilne komunikaty dla studentów i pracowników, profil na Instagramie, LinkedIn oraz kanał na YouTube.

W Uczelni prowadzony jest monitoring rzetelności i czytelności informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców (kandydatów na studia, studentów, pracowników oraz pracodawców). Odbywa się to poprzez nadzór przez odpowiednie jednostki oraz badania ankietowe prowadzone wśród studentów oraz opinie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, przekazywanych odpowiednim komórkom i Władzom Uczelni. Aktualizacje informacji umieszczanych na stronie WE są wykonywane na bieżąco oraz po zasięgnięciu opinii studentów lub interesariuszy zewnętrznych, np. pracowników zatrudnionych na umowę cywilno-prawną. Ocena możliwości publicznego dostępu do informacji odbywa się na kilku poziomach. Bieżący dostęp do aktualizacji danych mają pracownicy Dziekanatu WE, którzy czuwają nad zamieszczaniem bieżących informacji niezbędnych dla studentów. Pozostałe informacje są zamieszczane przez osobę zatrudnioną na stanowisku referenta ds. informacji i promocji, która kontroluje aktualność zamieszczanych treści. Za treść informacji ogólnouczelnianych odpowiada Redakcja Serwisów Internetowych UMCS.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Uczelni publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania na kierunku jest

zapewniony. Wymagane ustawą dokumenty zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej. Za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej istnieje dostęp do wszelkich zarządzeń Rektora, Statutu, Regulaminu studiów lub też podjętych decyzji władz Uczelni. Uczelnia obsługuje również system USOS. Zakres dostępnych informacji, związanych z procesem nauczania, zamieszczonych na stronie internetowej jest kompletny.

Strona internetowa Uczelni jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Strona stworzona również w języku polskim, angielskim, rosyjskim, ukraińskim oraz azerbejdżańskim jest dostępna dla szerokiego grona odbiorców. Można z niej wygodnie korzystać zarówno z komputerów stacjonarnych, jak i urządzeń mobilnych. Uczelnia monitoruje poprzez właściwe jednostki oraz system ankietyzacji aktualność informacji o studiach oraz umożliwia zgłaszanie uwag dotyczących dostępu do informacji publicznej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem jest regulowany poprzez dokumenty wewnętrzne Uczelni, w tym: Statut, Regulamin Organizacyjny, Regulamin Studiów, Uchwały Senatu, Zarządzenia Rektora oraz dokumentację Systemu Jakości Kształcenia. Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) opiera się na Polityce Jakości Kształcenia Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej przyjętej Uchwałą nr 05/09/2022 Kolegium Dziekańskiego z dnia 27 września 2022 r. Realizacja poszczególnych procedur składających się na WSZJK dokonywana jest przez następujące: Kolegium Dziekańskie, Dziekan i Prodzekani, Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, Zespoły ds. kierunków studiów/kierownicy kierunków studiów, Kierownicy Katedr, Koordynatorzy modułów.

W skali kierunku organizacja kształcenia podlega Prodzekaniowi ds. Jakości Kształcenia. Bezpośrednie wsparcie w sferze jakości funkcjonowania kierunku zapewnia Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz powołane Zespoły Programowe. W skład tych organów wchodzi przedstawiciele kadry dydaktycznej, studentów oraz wspomagający ich przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych.

Programy studiów na kierunku projektowanie są zgodnie z wytycznymi Senatu. Procedura projektowania, bieżącego monitorowania i okresowych analiz procesu nauczania oraz dokonywania na tej podstawie zmian programu studiów na kierunku leży w kompetencjach Dziekana oraz Zespołu ds. Jakości Kształcenia i pracowników dydaktycznych kierunku oraz reprezentantów interesariuszy wewnętrznych i podmiotów zewnętrznych (pracodawców).

Udział studentów w proces ewaluacji i modyfikowania programu jest realizowany poprzez przedstawicieli w Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia oraz Kolegium Dziekańskim. Ponadto

wnioski końcowe związane z doskonaleniem procesu nauczania pochodzą z kilku źródeł, to jest: analizy ankietyzacji wśród studentów przeprowadzanej po każdym semestrze studiów, analizy ankiet prowadzonych wśród absolwentów, analizy oczekiwań interesariuszy zewnętrznych z otoczenia społeczno-gospodarczego oraz analizy wniosków z hospitacji zajęć dydaktycznych.

Bieżące monitorowanie dotyczy głównie reagowania na wnioski zgłaszane przez studentów, a odnoszące się do realizacji zajęć dydaktycznych, semestralne wyniki ankietyzacji, analizę rozkładu ocen, weryfikacja jakości infrastruktury oraz dostępność podstawowej literatury wskazanej w sylabusach.

Realizacja procesu nauczania jest stale monitorowana. Program studiów oraz efekty uczenia się są stałym elementem w pracy Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Zalecenia Zespołu ds. Jakości Kształcenia są wykorzystywane przy wprowadzaniu zmian w planie studiów na kolejny rok akademicki. Interesariusze zewnętrzni (Rada Przedsiębiorców, przedsiębiorcy współpracujący z Wydziałem Ekonomicznym) i wewnętrzni (przedstawiciele studentów, Samorząd Studencki, kierownik kierunku, Prodziekani, Dziekan, Prorektor ds. studentów i jakości kształcenia) w sposób czynny uczestniczą w doskonaleniu procesu nauczania na kierunku – w tym w modyfikacji planów i programów studiów. Udział interesariuszy wewnętrznych (w tym studentów) i zewnętrznych w realizację i doskonalenie programu związany jest z konsekwentnym stosowaniem na kierunku procedur uczelnianych, przede wszystkim:

- Procedura opracowania i weryfikowania efektów kształcenia na Wydziale Ekonomicznym.
- Procedura wyboru specjalności, przedmiotów fakultatywnych i seminarium dyplomowanego.
- Procedura oferowania przedmiotów w języku obcym (PJO) i przedmiotów w języku obcym dla studentów programu ERASMUS+ (PJOE).
- Zasady przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych.
- Procedura wykorzystania wyników badań pro jakościowych.

Wpływ studentów na jakość kształcenia jest związany z ich zaangażowaniem w realizację procesu nauczania i uzyskiwanych dzięki temu efektów uczenia się, a także uczestnictwem w procesie opiniowania przebiegu zajęć i pracy nauczycieli akademickich (ankiety ewaluacyjne), w tym również proponowania rozwiązań podnoszących efektywność kształcenia. W trakcie każdego semestru studiów przeprowadzane są badania ewaluacyjne wśród studentów. Wykorzystywanym w tym celu narzędziem jest badanie ankietowe przeprowadzane co semestr wśród studentów pozwalające na dokonanie ewaluacji zajęć dydaktycznych i osób prowadzących zajęcia, z perspektywy studentów. Obszary ankietyzacji na Wydziale Ekonomicznym są następujące: ankieta oceny zajęć, ankieta kształcenia zdalnego, ankieta dla studentów I roku, ankieta dla absolwentów, ankieta dla studentów ERASMUS+, ankieta dot. przedmiotów wybieralnych, ankieta dot. wyboru specjalności oraz ankieta dla kandydatów na studia.

Opinie interesariuszy zewnętrznych, to jest Rady Przedsiębiorców wykorzystywane są do doskonalenia treści sylabusów i metod prowadzenia zajęć, jak i stanowią podstawę do dalszej modyfikacji i doskonalenia programu studiów i efektów uczenia się w kolejnych cyklach kształcenia. Udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w kształtowaniu efektów uczenia się poza opiniowaniem programów studiów i sylabusów opiera się też m.in. na współorganizacji praktyk zawodowych, a także przygotowaniu prac dyplomowych realizowanych na potrzeby lub przy współudziale podmiotów zewnętrznych.

Do najważniejszych elementów diagnozy jakości kształcenia stosowanych w systematycznych działaniach Wydziału Ekonomicznego zaliczyć należy m.in. następujące narzędzia:

- okresowe przeglądy sylabusów zajęć
- okresowe przeglądy i analiza programów studiów oraz ich efektów,
- arkusze hospitacji,
- monitorowanie i doskonalenie infrastruktury dydaktycznej,
- analiza zasad oceniania studentów,
- analiza oceny zajęć,
- arkusze oceny pracowników dydaktycznych,
- analiza losów absolwentów,
- monitorowanie procesu dyplomowania.

W raporcie samooceny przedstawiono udokumentowanie wszystkich działań dotyczących jakości kształcenia na kierunku. Część tych dokumentów jest dostępna na stron internetowych Wydziału, a dotyczy aktualnych uchwał, zarządzeń, komunikatów władz uczelni i wydziału, a także harmonogramów działań jakościowych, sprawozdań i raportów zespołów i komisji odpowiedzialnych za poszczególne narzędzia monitorowania jakości kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Uczelni zostały formalnie przyjęte oraz wdrożone procedury związane z funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. System zapewniania jakości kształcenia ukierunkowany jest na ocenę realizacji osiągania efektów uczenia się i doskonalenie programu studiów, a także podniesienie jakości nauczania. Jakość kształcenia na kierunku, polityka jakości podlega systematycznej walidacji, w tym narzędzia i techniki kształcenia na odległość są uwzględnione w projektowaniu programu studiów. Wszystkie wymogi ustawowe są spełnione. Wysoka jest skuteczność podejmowanych działań.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Przewodniczący zespołu oceniającego

Prof. dr hab. Tadeusz Kufel

